

קיו"א	
פרשת במדבר	
<p>וידבר יי' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו' ר' אבא פתח ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' האי קרא אתמר ת"ח בשעתא דברא קב"ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעלאי² ותתאי³ והוה כליל מכלא⁴ והוה נהוריה נהיר⁵ מסייפי עלמא עד סייפי עלמא⁶ והוה דחלין קמיה כללא⁷</p>	<p>וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו', רבי אבא פתח "ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו'" הפסוק הזה נתבאר. בא וראה בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם, עשה אותו בדמות של עליונים ותחתונים, והיה כלול מהכל, והיה אורו מאיר מסוף העולם ועד סופו, והכל היו פוחדים ממנו.</p>
<p>ואע"ג דהא אוקמוה אית לאסתכלא ביה בהאי קרא ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו כיון דאמר בצלמו מאי בצלם אלהים ברא אותו אלא ודאי תרין דרגין⁸</p>	<p>ואף על גב שהרי פרשוה, יש להתבונן בפסוק הזה "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו", כיון שאמר בצלמו מה זה בצלם אלהים ברא</p>

¹ טעם פתיחה זו משום דקי"ל בפסוק במדבר סיני באהל מועד למה הוצרך סימן בתוך סי' ומתרץ במדבר סיני הוא התורה שרומז לז"א, ובאהל מועד הוא המשכן שרומז למלכות ובא להשמיענו שישראל הם חיילין דאורייתא שהוא ז"א וחילין דמשכנא שהיא המלכות ולכך הביא פי' בצלמו בצלם אלהים, שהם ג"כ זון שבצלמו הוא ז"א בצלם ו' בצלם אלהים היא המלכות והאדם הוא משניהם יחד וכדמסיק לקמן (מ"מ).

² א"א ואו"א (מ"מ). משמים (יהל אור).
³ במציאות אדם הוא כלל כל הנמצאים כאלו נאמר בראשו יש כללות העליונים למטה עד קרום האמצעי המבדיל בין הכרס והריאה היא כללי האמצעי למטה הוא מציאות התחתונים וכיוצא בזה נכללו בו כל הנמצאים כולם והוא דמותם ממש, והעד על זה כי כל העולם נברא בכ"ב אותיות והעד על זה עולם שנה נפש עי' ס"י (אור יקר). ירצה להורות מעלה כוללת שבה נשתנה אדה"ר בראשיתו מכל שאר בני אדם, כי כל הנולדים אחריו ראשיתם מזער ואחריתם ישגא כידוע מסודות עיבור יניקה וגדלות, מה שאין כן באדה"ר כי מיד בשעתא דברא יתיה קב"ה מיד עבד ליה בדיוקנא וכו', כי אדם הוא דמות או"א ודמות זר"ן (רמ"ז). זר"ן (מ"מ). מהארץ וזהו דמות אדם (יהל אור).

⁴ האדם שבעולם הזה כולל כולם (מ"מ). זהו צלם של אדם (יהל אור). הוא נקבות של הד"ו פרצופים שהוא נוק' של דכורא נהוריה ודחלין הוא דכורין מהד"ו פרצופין (יהל אור).

⁵ נראה כי לקרון פניו קאמר כענין מרע"ה (אור יקר). דאור ראשון כליל משית יומין יומא דכלהו יומין וזהו מסוף העולם ועד סופו והוא דכורא דפרצופין דאתנטלא מיניה אח"כ (יהל אור).

⁶ קשר העולמות וייחודות משולבות אשה אל אחותיה יורה שפע ורב טוב בועלם והטעם כי אור א"ס מאיר ב' ספירות דאצילות ב' כסאות דבריאה וב' כתות דמלאכים ובעשר גלגלי רקיע ועד נקודה אחרונה. אמנם טובתם של הנמצאים אינו אלא בהיות כל עלול דבק בעילתו וכל עילה משתפת בעלולו וכו' אמנם בהמצא הפורד אז אור א"ס מסתלק מהם ונסתמו מאורות כל הנמצאים והנ המטעם זה להיות באדם קשר כל הנמצאים מהמאציל הראשון עד נקודת הארץ התחתונה מדרגה אחר מדרגה כדפי' היה סבה שאור א"ס מתנוצץ בו בפרטות ומאיר בו מבחי' הראשונה שבו עד מציאות נקודה אחרונה שבו שהיא העפר והגוף הזה ולהיות כי הוא סבה קודמת לכל העולם ומאוחר לכולם ובמעשיו תלויים עליונים ותחתונים היה כל העולם כולו מאיר ממנו. "מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא" שהוא נעעשה בסיס ומכון לאור העליון וממנו יונקים האור אפילו המלאכים (אור יקר). פשוטו הוא שהיה צנור המושך השפע לכל העולמות מראש ועד סוף. והא דקארי לשני הקצוות בשם סייפי, לרמוז למה שנודע שיש שתי בחינות באורות, אור ישר ואור חוזר, באופן שבבחינת אור הישר העליון הוא ראש ובשל אור חוזר הוא סוף (רמ"ז).

⁷ היראה האמיתית הוא מהאל עושה כל, אמנם אין דרך אלינו לעבוד אותו אלא על ידי מקום המושג דהיינו מקום האצילות עד שנאמר שתהיה העבודה אליו ולא למדותיו. אמנם לא יושג לנו עבודתו אליו אלא על ידי מדותיו עצמות וכלים כי לא יצדק אמרינו אליו חננו מאתך דה ובנה והשכל במציאות פשיטותו אלא על ידי המדה ההיא הנודעת לזה וכן רפאנו וכיוצא וע"ד זה לכל הנמצאים למטה היו שואבים שפע מאדם עד שכולם עובדים אותו לאלוה מפני שהיו אומרים שיניקתם השפע מהעיל הקודמת היה על ידי אדם עד שאדם הראשון הצילם מן הטעות הזה ואמר באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושונו שהוא סבה לכולהו (אור יקר). זהו ארבעה ד"ו פרצופין (יהל אור).

⁸ אלהים היא מלכות דהיינו דמות, "צלמו" ת"ת, כי צלם ודמות הם ת"ת ומלכות. ונודע כי ת"ת כלול מהמלכות ומלכות כלולה מת"ת, מפני שנאצלו יחד, ובהפרדם איש מאחיו, נמצא מציאות של זה בזה והיינו סוד ויסוגר בשר תחתנה, ואל ב' המציאויות אלו דהיינו ב' דרגין ת"ת ומלכות "דכליל דכר ונוקבא" (אור יקר). זה מבואר במאי דקיימא לן בכמה דוכתי דשני צלמים הם, אחד מאבא ואחד מאמא, ושל אבא גם הוא נקרא בשם אה"ה דיודין, להיותו מתעלם בשל אמא, ועליו נאמר בצלמו, פי' בצלם הנסתר והוא

<p>דכלילין¹ דכר ונוקבא² חד לדכר³ וחד לנוקבא⁴ ובגין כך דו פרצופין⁵ הוו ודאי וסיפא דקרא אוכח דכתיב זכר ונקבה ברא אותם⁶ וכליל הוה מכל סטרוי⁷ (נ"א מתרין סטריין) ואע"ג דנוקבא⁸ אחידת בסטרוי הא היא נמי כלילא מתרין סטריין⁹ למהוי שלים בכלא¹⁰</p>	<p>אתו, אלא ודאי שתי דרגות שכלולות זכר ונקבה, אחת לזכר ואחת לנקבה, ולכן שני פרצופים היו בודאי, וסוף הפסוק מוכיח, שכתוב "זכר ונקבה ברא אותם" וכלול היה מכל הצדדים (משני צדדים). ואף על גב שהנקבה אחוזה בצדו, הרי היא גם כלולה משני צדדים, להיות שלם בכל.</p>
<p>והוה מסתכל בחכמתא לעילא¹¹ ותתא¹² כיון דסרה אתמעטו פרצופין¹³ וחכמתא אסתלקת מניה ולא הוה מסתכל אלא במלי דגופיה¹⁴ לבתר אוליד בנין מעלאי ותתא¹⁵ ולא אתישבו¹⁶ דא ודא בעלמא¹⁷ עד דאוליד ברא</p>	<p>והיה מסתכל בחכמה למעלה ולמטה, כיון שסרה התמעטו הפרצופים והחכמה הסתלקה ממנו, ולא היה מסתכל אלא בדברי גופו. אחר כך הוליד בנים מעליונים ותחתונים, ולא התיישבו זה</p>

שלו, ר"ל שגם הוא סוד קס"א, אבל על של אמא אמר בצלם אלקים, לפי שה"ס הגבורות הנכללות עם החסדים בתוך זעיר (רמ"ז). דכ"א כליל דו"נ (יהל אור).

¹ בצלמו בצלם ו' דכר, בצלם אלהים נוקבא (רח"ו). ואע"ג דנוק' אחידת בסטרוי הוא נמי כליל מתרין סטריין, פי' שאדם הוא מבחי' מ"ה וכלול עמו ב"ן דמ"ה וחוה ג"כ היא ב"ן וכלול עמה מ"ה דב"ן נמצא שכלול מכל סטרוי (מ"מ). ר"ל דבין דכר ובין נקבה כלילא מדכר ונוק' (יהל אור).

² הם כל א' כלול מת"ת ומלכות. אמר הכתוב "ויברא אלהים" מלכות את האדם בכח הת"ת שהוא צלמו, וזהו הזכר בצלם ת"ת, אלהים מלכות ברא אותו דהיינו הנקבה (אור יקר). לפי שעיקר הצלם השני הוא לתיקון הנוק' הנקרא צלם אלקים, וכו', ועל זה אמר חד לדכר וחד לנוקבא. ובזה מדוייק עוד אומרו ויברא אלקים את האדם בצלמו, פי' בצלם של האדם הוא זעיר, אי נמי בצלם ו'. ועל של הנוק' אמר בצלם אלקים. והוסיף ברא אותו, מפני שגם צלם דאמא נכלל בתוך זעיר כנזכר (רמ"ז).

³ לבראות הזכר (אור יקר).

⁴ לבראות הנקבה (אור יקר).

⁵ ראייה אל יחוד הת"ת והמלכות בבריאת אדם וחוה ממה שנברא דו פרצופים יחד מורה כי זכר ונקבה העליונים היו מיוחדים. ומפני שמציאות ד"ו פרצופים הוא מחלוקת אם פרצוף היתה או זהב היתה לכן הכריח שפרצוף היתה מדכתיב זכר ונקבה בראם דמשמע בשעת בריאתם יחד היו זכר ונקבה (אור יקר). זוגות, דהיינו בצלמו, צלם ו', שהוא דכורא וצלם אלהים שהוא נקבות כל א' היה זוגות (יהל אור).

⁶ ג"כ כנ"ל (יהל אור).

⁷ מסטרא דדכורא כליל בנוק' ומסטרא דנוק' כליל בדכורא (אור יקר).

⁸ זהו סיום ביאור הענין, וירצה שאעפ"י שהנקבה אחוזה ממש באמא ואליה שייכות הגבורות בעצם, בכל זאת היא (נ"א הוא) נמי כלילא מתרין סטריין, חו"ג, להיות שלם בכל, מה שאין כן בנוק' דדעת שלה ק"ל איהו, שאין בה רק הגבורות (רמ"ז).

⁹ הוא כמ"ש בפ' שמיני לה ע"ב צלם בדכורא ודמות בנוק', וע"ש שנוק' כלילא בדכורא לכן לא הזכיר בשתייהן כ"א הדכורא בצלמו בצלם אלהים, בצלם ו' ז"א דכליל ז"נ בצלם אלהים נוק' דז"א שנקרא אלהים והיא ג"כ כלילא ז"נ (יהל אור).

¹⁰ פי' כי הוא אמר שאדם הוה כלול מב' סטריין ואמר כי גם הנוק' כלול' מב' סטריין כמו הדכור' עם היותה אחוזה בסטרוי וטפילה לו עכ"ז גם היא כלולה מב' סטריין כמותו (זהר הרקיע).

¹¹ חכמת העליונים ברוחניים, וחכמת התחתונים בטבע לדעת התלות אלו באלו (אור יקר). כיון שהיה ראשו באצילות כנז"ל, היה בו כח להמשיך אור האצילות בכל קומתו, דהיינו עד סוף העולמות (רמ"ז).

¹² הוא אבי"ע עילאה אצילות ותתאה ב"ע והן דכר ונוק' (יהל אור).

¹³ כללות הזכר בנקבה ונקבה בזכר (אור יקר), דהיינו הדכורים (יהל אור).

¹⁴ הדברים הגשמיים צורכי הגוף (אור יקר), והוא נוקב' וגם גופים לא אשתלים (יהל אור).

¹⁵ הם קין והבל שהיה בהם סוד נפש דאצילות, ומשם ולמטה דהיינו עילאי ותתאי, אצילות ובי"ע, ולהיותם מעורבים מטוב ורע לא אתיישבו דא ודא, פי' לא מבעיא קין שעיקרו מן הגבורות ושהיה קינא דמסאבותא, אלא אפילו הבל שהיה רובו מהחסדים גם הוא לא נתקיים (רמ"ז). פי' לפי שבא נחש על חוה, ואח"כ בא אדם ג"כ על חוה, נמצא שאותם הבנים מטיפת המלאך ומטיפת אדם וז"ש מעילאי ותתאי (מ"מ). קין והבל, קין ממלאך נחש, והבל מאדם (יהל אור). ר"ל קין והבל שהן היו כלולים מטסרא דקדושה ומסט"א שלכן לא נתקיימו כמ"ש באד"ר עיי"ש (יהל אור).

¹⁶ ולא נשאר מהם כלום בעולם (יהל אור).

¹⁷ שנמוח כל זרע קין והבל מן העולם ולא נתקיים העולם רק על ידי שת ובניו (רח"ו).

<p>ומניה אשתלים (ס"א אשתיל) עלמא² דאקרי שת³ והא אוקמוה ועכ"ד עלמא תתאה לא אשתלים⁴ ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומיה⁵ עד דאתא אברהם⁶ ואתקיים עלמא⁷ אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח⁸ ביה בעלמא⁹ ואחיד ביה בימינא כמאן דאחיד בימיניה למאן דנפיל</p>	<p>וזה בעולם עד שהוליד בן, וממנו נשלם (נשתל) העולם, שנקרא שת, וכך פרשוה. ועם כל זה העולם התחתון לא נשלם ולא היה שלם ולא נמצא בקיומו עד שבא אברהם והעמיד העולם, אבל לא נשלם עד שאברהם נמצא בו בעולם, ואחז בו בימין, כמי שאחז בימינו את מי שנופל.</p>
<p>אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא¹⁰ ואתקיים יתיר¹¹ כיון דאתא יעקב אחיד באמצעיתא בגופא ואתכליל בתרין סטרין אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט¹² ועם כל דא לא אשתיל (ס"א אשתלים) בשרשוי עד דאוליד תריסר שבטי¹³ ושבעין נפשאן¹⁴ ואשתיל (ס"א ואשתלים) עלמא ועכ"ד לא אשתלים עד דקבילו ישראל אורייתא בטורא דסיני¹⁵ ואתקם</p>	<p>בא יצחק ואחז בידי העולם בשמאל, והתקיים יותר. כיון שבא יעקב אחז באמצע הגוף ונכלל בשני צדדים, יעמיד את העולם ולא היה מתמוטט. ועם כל זה לא נשתל (נשלם) בשרשוי עד שהוליד שנים עשר שבטים ושבעים נפש, ונשתל (ונשלם) העולם. ועם כל זה לא השתלם עד שקבלו ישראל תורה בהר סיני והוקם המשכן, ואז עמדו</p>

¹ הוא שת שעיקרו מן החסדים והוא מסוד היסוד, מלשון (ישעיה כ ד) וחשופי שת, שהוא ענין עטרא דזעיר (רמ"ז).

² ה"ס זעיר שה"ס עולם סתם (נ"א קטן) בעל ר"ק כנודע (רמ"ז).

³ פ' לשון יחוד שממנו הושתת העולם (אור יקר).

⁴ ג' עמודים שהעולם עומד עליהם (יהל אור).

⁵ רק קיומא והעמדתה הוא גופא דאילנא ולכן אמר ולא אשתכח בקיומא שהוא ד' דמרכבה יעקב אע"ה עד דאת' אברהם כי כיון שנולד נתגלו ה"ח אבל לא אשתלים כי לא נתפשטו ה"ח עד שזכה אברהם ע"י המילה לדרועא ימינא (זהר הרקיע).

⁶ ויש לדקדק כפל הלשון. ונראה כי הנה נודע כי המל' צריכה להיות כלולה בב' זרועות ימין ושמאל ולבתר להתדבק בגוף עצמו ואז יש לה קיום ונק' כסא של ג' רגלים. והנה עד ימות אברהם לא אשתלים בנין פרצופה כי ה"ח בונין אותה בסוד (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסאו וז"ש עלמא תתאה לא אשתלים דהיינו בנין פרצופה עד דאתא אברהם. והנה עיקר בנינה שימתיקו ה"ח את ה"ג וזה ה' בסוד עקדת יצחק ואז היתה שלימה בב' זרועות ח"וג כלולים זה בזה (זהר הרקיע). כמ"ש בהבראם, בה' בראם, אותיות אברהם (יהל אור).

⁷ הגם שהיו כל אותם הנקובים בראשי הדורות, שאמר הרב זלה"ה שהיו צדיקים [גמורים] גדולים, לא הועילו כלום לתקן המלכות עד שבא אברהם ואתקיים עלמא (רמ"ז).

⁸ הוא זמן מילתו שאז זכה לה' חסדים ונתעצם להעיר במלכות (רמ"ז). שבתחלת ימיו של אברהם שעדיין לא השיג מדת החסד עדיין לא נשלם העולם ואחר דאשתכח ביה בעלמא ואחד בימינו, דהיינו שהשיב מדת החסד על ידי מעשיו הטובים כמ"ש לעיל [פ ע"א] וכו' שהיה אאע"ה עולה מדרגה אחר מדרגה עד הנגבה שהוא החסד אזי תקן העולם כמאן דאחיד בימיניה (מ"מ).

⁹ שה"ס המלכות שאז פנה להאיר לה (רמ"ז).

¹⁰ היינו גבורה שלה שנתפשטה בכח גבורת יצחק (רמ"ז).

¹¹ כי עיקר הוא החסד ועכ"ז כיון שאינו גוף אין קיום לזרועות (זהר הרקיע). לא תקן אלא ואתקיים יתיר, כמי שאין לו כח בגוף להתקיים והוא נסמך בב' ידיו דהיינו ימין ושמאל וז"ש "ואחיד בידיה בשמאלא" (אור יקר).

¹² אמנם כאשר בא יעקב אז היה הקיום העיקרי (אור יקר). שבסגולתו של יעקב נתפשט הרקיע השלישי הוא הת"ת שלה, ואז היתה כסא של שלש רגלים (רמ"ז).

¹³ ה"ב שבטים ה"ס ה"ב פרקים דח"ג ונ"ה הכלולים בת"ת (רמ"ז). פ' שהם נגד י"ב בקר ונגד י"ב צרופי הוי"ה (מ"מ). י"ב בקר י"ב צרופי הוי"ה (יהל אור).

¹⁴ ה"ס ב' חסדים וב' שלישים המאירים בכח"ב (רמ"ז). פ' שהם כנגדה חסדים המגולים שהם ב' חסידים וב' שלישים והם ע' כמ"ש הרב בכוונת המילה (מ"מ). שהם ע"ב דהיינו שבעים נפש עם יעקב ואברהם ויצחק הם ע"ב (יהל אור).

¹⁵ שאז נתפשטה מלכות שבמלכות ונשתלם פרצופה בשלימות. וכו' שנתפשט אור מלכות דאצילות עד למטה בעוה"ז, ואז זכו למדרגת פנים שסודו בכללות הוא אור אצילות (רמ"ז). דהיינו מעלאי (ושמי') (ל"ה במכתב תי' זו איך צ"ל) [ונ"ל דצ"ל ותתאי – המסדר] (יהל אור).

<p>משכנא¹ כדין אתקיימו עלמין² ואשתלימו ואתבסמו³ עלאין ותתאין³ כיון דאורייתא ומשכנא אתוקמו בעא קודשא בריך הוא למפקד</p>	<p>העולמות ונשלמו והתבשמו עליונים ותחתונים, כיון שהתורה והמשכן הוקמו רצה הקדוש ברוך הוא לפקד</p>
<p>ק"ז/ב</p>	
<p>חילוי דאורייתא כמה חיילין אינון דאורייתא כמה חיילין אינון דמשכנא⁴</p>	<p>החיילות של התורה, כמה צבאות הם של המשכן.</p>
<p>ת"ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה לא מתיישבא עד דאדכר בפומא ואתמני עלה אוף הכא בעא קב"ה למפקד חיילין דאורייתא⁵ וחיילין דמשכנא⁶ וכלהו הוו כחד⁷ ולא מתפרשי דא מן דא כלא כנוונא דלעילא⁸ דהא אורייתא ומשכנא⁹ לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא¹⁰</p>	<p>בא וראה כל דבר שצריך להתיישב במקומו, לא מתיישב עד שנזכר בפה ומתמנה עליו. כמו כן כאן, רצה הקדוש ברוך הוא לפקד חיילות התורה וחיילות המשכן, וכולם היו כאחד ולא נפרדים זה מזה, הכל כדוגמא שלמעלה, שהרי התורה והמשכן לא נפרדים זה מזה, והולכים כאחד.</p>

¹ כל ענין מתן תורה היה לתיקון זעיר, אבל בהקמת המשכן נתקנה רחל, ואז ודאי אתקיימו עלמין, כי התורה כבר קבלוה ונתקיים תיקון זעיר, ואחר כך נתקנה נוק' ואז נאמר (שמות מ, לה) וכבוד ה' מלא את המשכן (רמ"ז), נוק' (יהל אור).

² קיום אחר, שהוא תוספת מעלה אל העולם העליון ואל העולם התחתון (אור יקר). פי' אבי"ע בבחי' העולמות (מ"מ)

³ עילאין, הם הספירות שהם פנימיות העולמות, ותתאין הם המלאכים ובני אדם. א"נ עלאין הם פרצופי אצילות, ותתאי הם פרצופי בי"ע בבחי' פנימיות העולמות (מ"מ).

⁴ פי' ישראל שהם חיילות הז"א הנק' תורה, וחיילות המלכות הנק' משכנא (מ"מ). דב' פעמים התפקדו ישראל, ראשון פקדו משה ואהרן ונשיאי ישראל במדבר סיני כמ"ש ויפקדם במדבר סיני. ושני פקד הקב"ה בעצמו באהל מועד כמ"ש איש על דגלו כו' סביב לאהל מועד. נמצא ב' פקודים, א' לאורייתא, וא' למשכנא. וטעם ב' פעמים כי צריך להיות האדם שלם ולכלול מדכר ונוק' מעילאי ותתאי וזהו אורייתא מעילאי ומשכנא מתתאי, וכל א' כלול מדכר ונוק', לכן הקב"ה פקד למשכנא וישראל מתתאי פקדו לסיני לאורייתא לעילאי והוה כולהו שלים כמש"ו וכלהו הוו כחד ולא מתפרשו (יהל אור). ר"ל של ז"א ושל נוק' שהן תריסר תחומין די"ב צרופי הו"ה, י"ב גבולים דז"א, ותריסר בקר דנוק', ואורייתא הוא ת"ת דז"א ומשכנא הוא ת"ת דנוק' היכל הרצון ששם י"ב הנהורין ד' דגלים וכל מספר בני ישראל, וכמספרם כמ"ש בפ' בהעלותך דף קנד ע"ש ובאותו מספר עצמו הם הי"ב גבולין דת"ת דז"א (יהל אור).

⁵ ישראל, שהם מקבלי התורה והם נגד ישראל עילאה (אור יקר).

⁶ משכן שהיא נגד משכן למלכות, ועל זה נאמר אלה פקודי המשכן וכו' כדי לקשר עליונים בתחתונים (אור יקר).

⁷ ענין חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא הוא כמ"ש רש"י זלה"ה בפ' זה כי מנה משה את ישראל כמה פעמים בצאתם ממצרים וכשנפלו בעגל ובהשראת השכינה במשכן. והענין כי בצאתם ממצר' קודם מתן תורה מנאם לידע החיילין המקבלים התורה ואחר מ"ת נפלו בעגל מנאם לכפר עליהם ע"י נדבת המשכן וחזר ומנאם בעת הקמת המשכן לידע החיילין שעליהם שרתה שכינה בהקמת המשכן כנזכר בפ' כי תשא וכ"כ רש"י שם ומנין הג' נזכר בפ' במדבר סיני שהוא השראת השכינה. והנה עתה אמר כי ב' מנינים הם שוים והנה מנה את ישראל לקבל התורה ומנאם להשראת השכינה במשכן והנה נתן טעם כי צריך הזכרת מנין בפה ממש והנה מנין הא' שהוא לקבל התורה לא נזכר בתורה לכן אמר כי גם הוא נרמז בפ' זו דהל"ל באהל מועד שהרי המנין הי' להשראת השכינה אך במ"ש במדבר סיני לרמוז מנין מ"ת שהרי במדבר סיני ניתנה התורה הרי נרמז ג"כ מנין מ"ת ונתן טעם לזה ואמר וכולהו הוו כחד לפי שהם כנגד ת"ת ומלכות כי נתינת התורה הוא השראת הת"ת תורה שבכתב בתוכם ומנין הב' להשראת השכינה ונז' שניהם יחד לסיבת אחדותן כנוודע לכן הקדים מדבר סיני לאוהל מועד כי כן ראוי להקדים הת"ת למל' וגם כי מנין התורה קודם למנין המשכן. עוד נתן טעם להיות כי ב' מנינים עלו לחשבון א' לכן לא סדרם כ"א בפ"ע וז"ש כולהו הוו כחד (זהר הרקיע).

⁸ פי' ישראל ומשכן כענין ת"ת ומלכות (אור יקר). פ' כמו שזר"ן למעלה אינם נפרדים ח"ו כן אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא שתמיד ארון התורה הוא בתוך המשכן (מ"מ).

⁹ לוחות הברית שבתוך הארון שהוא עיקר המשכן דהיינו ת"ת בתוך המלכות (אור יקר).

¹⁰ אם ת"ת פועל רחמים, ומלכות כמוהו ואם להפך להפך, כי כל ההנהגה היא נשפעת מו"ק לה ובה בחי' לכולם (אור יקר).

<p>ובגין כך חייליהון עאלין בחושבנא¹ לאשתמודעא גבייהו בר אינון אהרנין דלית לון חושבנא² ובגין כך כתיב וידבר יי אל משה במדבר סיני³ באהל מועד⁴ אי באהל מועד אמאי במדבר סיני אל⁵ חד לאורייתא וחד למשכנא⁶ והאי והאי⁷ באחד לחדש השני בשנה השנית וכלא חד⁸</p>	<p>ומשום זה חיילותיהם עולים בחשבון להודיע אליהם, פרט לאותם אחרים שאין להם חשבון, ולכן כתוב "וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד", אם באהל מועד למה במדבר סיני, אלא אחד לתורה ואחד למשכן, וזה וזה באחד לחדש השני בשנה השנית, והכל אחד.</p>
<p>והאי אקרי (מ"א ו &) חדש זיו רמוז להווא ירחא⁹ ושתא דנהיר לסיהרא¹⁰ דהא כדין עלמין כלהו אשתכחו בשלימו לצאתם מארץ מצרים לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים בחדש הראשון הוה¹¹</p>	<p>וזה נקרא חדש זיו, רמז לאותו חדש ושנה שמאיר ללבנה, שהרי אז כל העולמות נמצאים בשלמות. "לצאתם מארץ מצרים" להודיע שכשיצאו מארץ מצרים זה היה בחדש הראשון.</p>
<p>רבי יצחק פתח יי זכרנו יברך את בית וגו' יי זכרנו יברך אלין גוברין דהוו עאלין בחושבנא דמדברא¹² וקב"ה מברך לון ואוסיף עלייהו בכל זמנא ת"ח האי מאן דאמר שבחא דחבריה דבגוי או דמוניה בעי לברכא ליה ולאודאה¹³ עליה ברכאן מנלן ממושה דכתיב</p>	<p>רבי יצחק פתח "ה' זכרנו יברך יברך את בית וגו'", ה' זכרנו יברך, אלה הגברים שהיו עולים בחשבון המדבר, והקדוש ברוך הוא מברך אותם ומוסיף עליהם בכל זמן. בא וראה מי שאומר שבח חבירו של בניו, או של ממונו, צריך</p>

¹ קשיא ליה כי לפי מה שפירשתי אם כן נמצאת נותן מדה וגבול לבלי מדה ובלי גבול, שהרי המספר הוא גבול, ולזה תירץ שהם במספר בלי מספר, והמספר מוכרח (אור יקר). פי' אותם שהם מבין עשרים שנה ומעלה (מ"מ).

² והיינו בני ישראל הפחותים מעשרים והנשים והזקים, שלא נמנו כלל ולא נודע מספרם (אור יקר ומ"מ).

³ מקום נתינת התורה (אור יקר).

⁴ המשכן (אור יקר).

⁵ כי מדבר סיני ואהל מועד הוא ת"ת ומלכ' וגם הזכיר חודש הב' הוא סוד יסוד המחברם ומייחדם ונק' חודש זיו ע"ש שנותן זיו ומאיר לסיהרא ועוד רמז כי לצאתם מארץ מצרים שהי' בחודש הא' כדי לקבל התורה ועם היות שפירשתי בזה פי' אחר לעיל גם זה אמיתי (זהר הרקיע).

⁶ ר"ל במדבר סיני הוא אורייתא באהל מועד משכנא ושניהם מנין ומספר א' (יהל אור).

⁷ [לפי גרסתו] פי היה ענין הדבר למשה להיות המספר במשכן וישראל (אור יקר). פי' שישראל יש להם אחיזה בז"א הנק' תורה ובמלכות הנק' משכנא (מ"מ). ור"ל בהאי ובהאי בב' המנינים היה הכל בא' לחדש השני בשנה השנית כי מונים שנה לחמה וחדש ללבנה והשני הוא להיפך [אצ"ל להיסוד – ש"ל] והוא ב' למלכות שהיא ראשונה והיסוד שני לה (יהל אור).

⁸ ר"ל כמ"ש לקמן שהמספר הוא בשני ממטה למעלה והוא ביסוד חדש זיו ומשם אתברכו כמ"ש למטה כי שם צוה ה' את הברכה כו' ושמש וירח הוא ז' ונ' כידוע ושנה שהוא שנת החמה הוא בדכורא וחדש שהוא חוד שהלבנה הוא בנוק' ובשניהם הוא יסוד וזהו בחדש השני בשנה השנית והן לא מתפרשין דא מן דא וסוד המספר הוא משם ובשני דרגין כמ"ש בסבא דף קה ע"א דכתיב המוצא במספר צבאם מאי במספר כו' דאלמלא מספר דא לא ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין וע"ד כתיב מי מנה עפר יעק בומספר את רובא ישראל תרין אינון דמנו עאנא ועאלו בחושבנא על ידיהו כו' מי מנה עפר יעקב הא חד דעבד חושבנא ומספר את רובע ישראל הא מונה אחרא כו' ע"ש (יהל אור).

⁹ "זיו" הוא הת"ת שנקרא ג"כ זיו על שם שהוא מאיר להמלכות (כללים ח"א לד ע"ב).

¹⁰ ר"ל שהוא יסוד המאיר ללבנה ואפשר כי הנה ידוע כי ניסן סיהרא וסיון ת"ת חודש ג' אוריאל כנז' בפ' יתרו דע"ח ואייר שביניהם הוא השני המיוחד ת"ת ומל' או אפשר כנז' במ"א על (במדבר כח יא) ובראשי חדשיכם כי הא' הוא יעקב והב' יוסף ר"ח הב' כי חודש סיהרא במל' (זהר הרקיע).

¹¹ ר"ל במלכות לבד דלא עאלו בדכורא עד דאכלו מנא וקבלו אורייתא כידוע (יהל אור).

¹² פי' שהוא מפרש תיבת זכרנו לשון זכר ולשון מזכיר ר"ל שמזכיר ומנאם וצריכים ברכה גם הנשים הנק' בית ישראל יברך אותם אף שאינם נמנין וז"ש משה ב' ברכאין (דברים א יא) ה' אלהי אבותיכם חד ויברך אתכם ב' ואפשר ירמוז למ"ש אח"כ כי ב' ברכות א' קודם המנין וא' אחר המנין והטעם למה סליק מותא במנינא כי הנה ידוע שכל חשבון הוא במל' ברכה תתאה אך ברכה עלאה סוד חכמה אבא עלאה אסור לברכא על מנין כי לרוב העלמ' כתבנית נקוד' חדא דלא שייך בי' מנינא וא"כ המזכיר על המנין גורם שנסתלק ושורה שם ס"א וע"ה (זהר הרקיע).

¹³ ר"ל ליתן הודאה וקיום על ברכת ה' ית' וזהו מש"ו "תרין וכו'" (יהל אור).

<p>והנכם היום כככבי השמים לרוב לבתר מה כתיב יי' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים וגו' תרין ברכאן הוו חד יי' אלהי אבותיכם וגו' הא חד</p>	<p>לברכו ולהודות עליו בברכות. מנין לנו ממשה, שכתוב "והנכם היום ככוכבי השמים לרוב", אחר כך מה כתוב "ה' אלהי אבותכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים וגו'", שתי ברכות היו, אחת ה' אלהי אבותכם וכו', הרי אחת.</p>
<p>לבתר ויברך אתכם כאשר דבר לכם¹ לאודאה עליהו ברכאן על ברכאן ואי איהו מני שבחא דהבריה ולא אודי עליה ברכאן הוא נתפס בקדמיתא מלעילא ואי איהו מברך ליה הוא מתברך מלעילא וברכתא בעי לברכא לה בעינא טבא ולא בעינא בישא ובכלא בעי קב"ה רחימותא דלבא² ומה מאן דמברך לחבריה בעי קב"ה דיברך ליה בעינא טבא בלבא טבא מאן דמברך לקב"ה עאכ"ו דבעי עינא טבא ולבא טבא ורחימותא דלבא בנ"כ ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך וגו'</p>	<p>אחר כך, ויברך אתכם כאשר דבר לכם, להודות עליהם ברכות על ברכות. ואם הוא מונה את שבח חבירו ולא מודה עליו ברכות, הוא נתפס בתחלה מלמעלה. ואם הוא מברך אותו, הוא מתברך מלמעלה. וצריך לברך את הברכה בעין טובה ולא בעין רעה, ובכל רוצה הקדוש ברוך הוא אהבת הלב, ומה מי שמברך את חבירו רוצה הקדוש ברוך הוא שיברך אותו בעין טובה בלב טוב. מי שמברך את הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה, שצריך עין טובה ולב טוב ואהבת הלב, בגלל זה "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו'".</p>
<p>ת"ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שריא על מלה דאתמני ואי תימא ישראל איך אתמנון אלא כופרא נטלי מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבית מנאן ההוא כופרא ולבית מהדרין ומברכין לון לישראל אשתכחו דישראל מתברכין בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהו מותנא</p>	<p>בא וראה הרי פרשוה אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר ישראל, איך נמנו. אלא לקח מהם כופר, והרי פרשוה. והחשבון לא היה עד שנאסף כל אותו הכופר ועלה לחשבון, ובתחלה מברכים את ישראל, אחר כך מונים אותו כופר. אחר כך חוזרים ומברכים את ישראל, נמצא שישראל מתברכים בתחלה ובסוף, ולא עולה בהם מגפה.</p>
<p>מותנא אמאי סליק במנינא אלא בגין דברכתא לא שריא במנינא כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שארי עלוי ויכיל לאתקא בגין דא במנינא נטלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה מנייהו (ס"א מעליה מותנא)</p>	<p>למה המגפה עולה במנין, אלא משום שברכה לא שורה במנין, כיון שמסתלקת הברכה הצד האחר שורה עליו ויכול להנזק. בגלל זה במנין לוקחים כופר ופדיון לסלק אותו מהם [מלמעלה מגפה].</p>
<p>יברך את בית ישראל אלין נשין דלא סלקין במנינא יברך את בית אהרן³ דאינון מברכין לעמא בעינא טבא ובלבא טבא וברחימותא דלבא את בית אהרן הכי נמי נשין (דלהון) דאתברכין בברכתא (ס"א דלהון) יברך יראי יי'</p>	<p>"יברך את בית ישראל", אלו הנשים שלא עולות במנין. "יברך את בית אהרן" שהם מברכים את העם בעין טובה ובלב טוב ובאהבת הלב. את בית אהרן כך גם הנשים (שלהם) שמתברכות בברכה (שלהם). "יברך יראי ה'" אלה הם</p>

¹ זהו הודאה על ברכת ה' ית' (יהל אור).

² הוא ג' מדרגות נר"נ רחימותא הוא לשון תאוה והתאוה בנפש כידוע ולבא טבא הוא הרוח כידוע שנק' לב ועינא טבא הוא הנשמה לכן מסיים והולך "בכל לבבך וגו', ובכל נפשך ובכל מאדך הוא הנשמה וזהו ג' דברים ג' מדות באדם עי' רעה ורוח גבוהה ונשפ רחבה לכן צריך לברך בהיפוך אלה הדברים (יהל אור).

³ כיון שהם הכהנים מברכים לישראל בעינא טבא כו' כדין שצריך לברך ב"כ בעינא טבא הם ונשיהם אבל בלויים אין צריך לברך את נשותיהם שהם בכלל נשי ישראל ולכן לא נאמר אצל הלויים את כמו אצל הכהנים (יהל אור).

<p>אלין אינון ליואי וכלהו מתברכין בגין דדחלין ליה לקב"ה הקטנים עם הגדולים אע"ג דלא עאלין במנינא</p>	<p>הלויים, וכולם מתברכים, כי הם יראים מהקדוש ברוך הוא. "הקטנים עם הגדלים" אף על גב שלא עולים במנין.</p>
<p>ת"ח לא אשתכח מנינא בהו בישראל דאתברכן ביה כהאי מנינא דהאי מנינא לאתברכא הוה ולאשלמא שלימותא דעלמין הוה ובאתר דברכאן נפקין אתמנון דכתיב באחד לחדש השני דאיהו זיוא דברכאן דעלמא דמניה נפיק זיוא לעלמא ועל דא אקרי חדש זיוא דזיוא דכלא נפיק מניה ועל דא כתיב יברכך יי מציון וכלא חד מלה וכתוב כי שם צוה יי</p>	<p>בא וראה לא נמצא מנין בישראל שהתברכו בו כמנין זה, שמנין זה היה להתברך ולהשלים שלמות העולמים. ובמקום שהברכות יוצאות ממנו, שכתוב "באחד לחדש השני" שהוא זיו ברכות העולם, שממנו יוצא זיו לעולם. ועל זה נקרא חדש זיו, שהזיו של הכל יוצא ממנו. ועל זה כתוב "יברכך ה' מציון" והכל דבר אחד, וכתוב "כי שם צוה ה'</p>
<p>ק"ח/א</p>	<p>את הברכה וגו'.</p>
<p>את הברכה וגו'</p>	<p>את הברכה וגו'.</p>
<p>רבי יהודה הוה שכית קמיה דר"ש א"ל ישראל מאן אתר אתברכין א"ל ווי לעלמא² דלא משגיחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה</p>	<p>רבי יהודה היה מצוי לפני רבי שמעון, אמר לו ישראל מאיזה מקום הם מתברכים, אמר לו אוי לעולם שבני אדם לא משגיחים ולא מסתכלים בכבוד המלך העליון.</p>
<p>תא הזי בשעתא דאשתכחו ישראל זכאין קמיה קב"ה והוו עלמין (ס"א עמידה) שכיחין בחד³ אילנא⁴ עלאה קדישא דמוזנא דכלא ביה הוה מתברך מאתר⁵ דכל ברכאן כנישין ביה וביה אתנטע ואשתילו שרשוי⁶ וישראל לתתא הוו מתברכין (ואשתילו שרשוי) מאתר⁷ דכל אינון ברכאן נפקין ביה ולא מתעכבי למיפק</p>	<p>בא וראה בשעה שנמצאו ישראל צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, והעולמות היו (עמו) מצויים בעץ אחד עליון קדוש, שהמזון של הכל בו, היה מתברך ממקום שכל הברכות כנוסות בו, ובו ננטע ונשתלו שרשיו, וישראל למטה היו מתברכים (ונשתלו שרשיו) ממקום שכל אותן ברכות יוצאות בו ולא</p>

¹ כוונתו שהנה בעוה"ז הגם שמלא כל הארץ כבוד ה', מכל מקום ידענו שיש לו מקום פרטי הנבחר למושב לו, ושם הוא אוצר כל חמדת העולם, וכמו כן ידוע שעולם האצילות הוא המלא אור א"ס בהדרגות שונות, ושם מקור השפע של כל העולמות, בין המחיה את כולם הנקרא אצלנו בחינת העולמות, ובין הנבחר והזך שהוא של הפנימיות והוא מקור ישראל שנקראים ראשית, פי' הראש והמעולה, ושורשם מושרש בכל עשר ספירות, וכן ר"ת שלהם כח"ב גג"ת נה"ם גי' ישראל, ולכן שאל איזו היא הבחינה או המדה העצמית שממנה תבוא הברכה לישראל, שיהיה כעין המוח שהוא מקור חיות לכל האדם (רמ"ז).

² המתמרמר על חסרון הידיעה שהיה בעולם שודאי היה סיבה מחמת עוונות, שאנו רואים שאעפ"י שלפי האמת הגמור העולמות הם ד' אבי"ע, הלא בסיבת הגלות ודלות הזכיות נעלמה ידיעת שני העיקרים שהם אצילות בריאה, ולא נתפרסם אלא מיצירה ולמטה, ומרגלא בפומא דעלמא עולם המלאכים והגלגלים והשפל, ובעבור חוסר הידיעה חסרה כוונת המצוות והתפילה, ואמרו רז"ל שלכן לא נענין ישראל שאינם יודעים להתפלל בסוד שם המפורש, ולכן גם כוללות העולם נפסד וחסר הרבה, כי הנה בהאיר אור הפנימיות גם החיצוניות שה"ס העולם נשכר מאד, ולזה אמר שאוי לו לעולם, מפני שבני אדם לא משגיחין, כלומר אין חוששים ונותנים לב, ואין להם זכות להתענג במושכל (נ"א במושלי) החכמה האמיתית, ולחזות בנועם כבוד מלכא עילאה, הוא אבא שהוא הוא פנימיות האצילות, יען הוא הלבוש הפנימי של אריך, שסתם סודו הוא הו"ה קמוצה העולה מל"ך, ואבא הוא כבוד שלו, ועליו נאמר (שמות לג, יח) הראני נא את כבודך, כבודך' (רמ"ז).

³ כלומר שהיו נשלמים בשלימות באחדות (יהל אור).

⁴ יסוד דז"א (רח"ו). הוא עד"א (יהל אור).

⁵ יסוד הבינה (רח"ו ויהל אור).

⁶ פי כי ע"י יסוד הבינה נמשכו ה' חסדים וה' גבורות ליסוד דז"א (מ"מ).

⁷ יסוד דז"א שכל הברכות מתקבצים שם (מ"מ ויהל אור).

<p>הה"ד יברכך יי' מציון וכתיב כטל חרמון שיורד על הררי ציון¹ ציון² כי שם צוה יי' את הברכה חיים עד העולם³</p>	<p>מתעכבות לצאת, זהו שכתוב "יברכך ה' מציון", וכתוב "כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם".</p>
<p>ודא איהו נהירו דעלמא דכתיב מציון מכלל יופי⁴ אלהים⁵ הופיע הופיע נהיר כד"א הופיע מהר פארן (ס"א ודא נהירו) וכד ינהר ינהר לכלהו עלמין וכד האי נהירו אתער⁶ כלא הוא⁷ בחברותא (ס"א כלא הוא בחביבותא) כלא הוא ברחימותא⁸ כלא הוא בשלימו⁹ כדין הוא שלמא דכלא שלמא דעילא ותתא¹⁰ הה"ד יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך¹¹</p>	<p>וזהו אור העולם, שכתוב "מציון מכלל יופי אלהים הופיע", הופיע, האיר, כמו שנאמר "הופיע מהר פארן", (וזה אור) וכשמאיר, מאיר לכל העולמות. וכשאור זה מתעורר, הכל הוא בחברות (הכל הוא בחביבות) הכל הוא באהבה הכל הוא בשלמות, ואז הוא שלום הכל, שלום שלמעלה ושלמטה, זהו שכתוב "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך".</p>
<p>איש על דגלו¹² באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו' רבי אלעזר פתח שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה וגו' כמה חביבא אורייתא קמי קב"ה דהא בכל אתר דמלי דאורייתא אשתמעו קב"ה וכל חיילין דיליה כלהו צייתין למלוליה וקב"ה אתי לדירא עמיה הה"ד בכל המקום אשר אזכיר את שמי¹³ וגו' ולא עוד אלא דשנאו נפלין קמיה והא אוקמוה</p>	<p>"איש על דגלו יחנו באותות לבית אבתם יחנו בני ישראל וגו'", רבי אלעזר פתח, "שמחו את ירושלים וגילו בה כל אהביה וגו'", כמה חביבה התורה לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי בכל מקום שדברי תורה נשמעים הקדוש ברוך הוא וכל חיילותיו כולם מקשיבים לדבריו, והקדוש ברוך הוא בא לדור עמו, זהו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו'. ולא עוד אלא ששונאו נופלים לפניו, והרי פרשוה.</p>
<p>ת"ח פקודי אורייתא עלאין אינון לעילא¹⁴ אתי בר נש ועביד פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמי קב"ה ומתעטרא קמיה ואמר פלנייא עבד לי זמן פלנייא אנא בגין דאיהו אתער ליה לעילא כגוונא דאיהו אתער¹⁵ ליה לתתא ה"נ</p>	<p>בא וראה, מצוות התורה הן עליונות למעלה, בא אדם ועשה מצוה אחת, אותה המצוה עומדת לפני הקדוש ברוך הוא ומתעטרת לפניו, ואומרת פלוני עשה אותי, ומפלוני אני, משום שהוא עורר אותה למעלה כדוגמא שהוא עורר</p>

¹ זהו נר"ה (יהל אור).

² נר"ה הרים על יסוד הנקרא ציון (רח"ו).

³ משפיעים למלכות (רח"ו). מלכות משפיעים למלכים [משפיע לעלמין – ש"ל] (יהל אור).

⁴ שהוא כלל היופי שלו (יהל אור).

⁵ הוא מלכות (יהל אור).

⁶ היינו עד"א (יהל אור).

⁷ חסד (יהל אור).

⁸ גבורה (יהל אור).

⁹ יסוד (יהל אור).

¹⁰ כדלעיל אבי"ע (יהל אור).

¹¹ לתרץ כל אלו הכפלים נלע"ד כמ"ש האר"י זלה"ה שאין זוג בז'ונ אם אין מזדווג א"א תחלה ונותן מוחין לא"ו ומתמן נחית לז'ונ והנה בא"א כתיב (ישעיה נא ב) כי א' קראתיו ולא בשותפא דתניינא וגילה הרב ז"ל שיש בא"א הנוק' אלא שהכל בפרצוף א' צד ימין זכר צד שמאל נוקב' וכולא בפרצוף א' וכנגד הזווג העליון הנעלם אמר לעיל כד ההוא נהירו שהוא יסוד דז"א אתער להשפיע לנוקבא (זהר הרקיע).

¹² כדדריש והולך בע"ב למטה וק"ט ע"א וכמה דאתחזי עובדא לתתא הכי אתער לעילא (יהל אור).

¹³ וכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ונקרא שמו (רח"ו). וכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ונק' שמו (יהל אור).

¹⁴ ר"ל לעיל לעילא (יהל אור).

¹⁵ זהו סמיכות לדרוש איש על דגלו כנ"ל (יהל אור).

<p>אתער לעילא ועביד שלמא לעילא ותתא כמה דאת אמר או יחזק במעוזי¹ יעשה שלום לי שלום יעשה לי יעשה שלום לי לעילא² שלום יעשה לי לתתא³</p>	<p>אותה למטה, כך גם עורר אותה למעלה, ועשה שלום למעלה ולמטה, כמו שנאמר "או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי" יעשה שלום לי למעלה, שלום יעשה לי למטה.</p>
<p>זכאה חולקיה דההוא בר נש דעביד פקודי אורייתא שמחו את ירושלם וגו' בגין דחדוה לא אשתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא דתמן אתחברת אתתא בבעלה⁴ וכדין הוא חדוותא דכלא חדוותא דעילא ותתא בזמנא דישראל לא אשתכחו בארעא קדישא אסיר ליה לב"נ למחדי ולאחזאה חידו דכתיב שמחו את ירושלם וגילו בה וגו' וגילו בה דייקא</p>	<p>אשרי חלקו של אותו אדם שעושה מצוות התורה, "שמחו את ירושלים וגו'" משום ששמחה לא נמצאת אלא בזמן שישראל עומדים בארץ הקדושה, ששם מתחברת אשה בבעלה, ואז זוהי שמחת הכל, שמחה שלמעלה ושלמטה. בזמן שישראל לא נמצאים בארץ הקדושה, אסור לאדם לשמח ולהראות שמחה, שכתוב "שמחו את ירושלים וגילו בה וגו'", וגילו בה דווקא.</p>
<p>רבי אבא חמא חד ב"נ דהוה חדי בני טרוניא דבבל במש ביה אמר שמחו את ירושלם כתיב (אמר רבי אבא) בזמנא דירושלם⁵ בחדוה בעי בר נש למחדי ר' אלעזר לטעמיה דאמר שמחו את ירושלם היינו דכתיב (תהלים ק ב) עבדו את יי' בשמחה כתוב אחד אומר עבדו את יי' בשמחה וכתוב אחד אומר (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה וגילו ברעדה מה בין האי להאי אלא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא אהרא</p>	<p>רבי אבא ראה איש שהיה שמח בבית טרוניא שבבבל, הכה בו ואמר "שמחו את ירושלים" כתוב, (אמר רבי אבא) בזמן שירושלים בשמחה צריך אדם לשמח. רבי אלעזר לטעמו שאמר "שמחו את ירושלים" היינו שכתוב "עבדו את ה' בשמחה". כתוב אחד אומר "עבדו את ה' בשמחה" וכתוב אחד אומר "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה", מה בין זה לזה. אלא כאן בזמן שישראל שרויים בארץ הקדושה, כאן בזמן שישראל שרויים בארץ אחרת.</p>
<p>(ד"א⁷) עבדו את יי' ביראה דא כ"י בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממיא א"ר יהודה והא כתיב כי בשמחה תצאו ודא היא כ"י כיון דאמר תצאו מן גלותא הוא ואקרי שמחה א"ל ודאי הכי הוא דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא⁸ לא אקרי שמחה עד דקב"ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא התנערי מעפר וגו' (ישעיה ס א) קומי אורי וגו' ויתחברון כחדא (ויוקים לה מעפרא) כדין חדוותא אקרי חדוותא דכלא</p>	<p>(ד"א) עבדו את ה' ביראה, זו כנסת ישראל בזמן שהיא בגלות בין העמים. אמר רבי יהודה והרי כתוב "כי בשמחה תצאו" וזוהי כנסת ישראל, כיון שאמר תצאו מהגלות הוא ונקראת שמחה, אמר לו ודאי כך הוא זה, שכל זמן שהיא בגלות ושוכבת לעפר לא נקראת שמחה עד שהקדוש ברוך הוא יבא אליה ויקימה מהעפר, ויאמר "התנערי מעפר קומי וגו'" "קומי אורי וגו'" ויתחברו כאחד (ויקימה מעפרה), ואז שמחה</p>

¹ הוא התורה ה' עוז לעמו יתן (יהל אור).

² יסוד דדכורא (רח"ו, ויהל אור).

³ יסוד דנוק' (רח"ו, ויהל אור).

⁴ ואז שורה ת"ת בארץ ישראל מלכות (רח"ו). ואז שורה ת"ת בארץ ישראל מלכות וזהו ג"כ מאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וזהו ג"כ סמיכות לדרוש הנ"ל (יהל אור).

⁵ דריש רישא דקרא (יהל אור).

⁶ ר"ל דישראל עובדין ביראה כיון דלית להם שמחה (יהל אור).

⁷ ר"ל דכ"י גופא בזמנא דאיהי בגלותא נק' יראה (יהל אור).

⁸ פי' בבריאה כמ"ש העפר אשר יהיה בקרקע המשכן הוא מלכות דאצילות וקרקע המשכן היא בריאה (יהל אור).

<p>וכדין בשמחה תצאו ודאי כדין כמה חיילין יפקון לקבלא דמטרוניתא¹ לחדוותא דהלולא דמלכא כד"א ההרים² והגבעות³ יפצחו וגו' וכתוב⁴ כי הלך לפניכם יי' ומאספכם וגו'</p>	<p>נקראת שמחת הכל, ואז "בשמחה תצאו" ודאי. אז כמה חיילות יצאו מול המלכה לשמחת הילולת המלך, כמו שנאמר "ההרים והגבעות יפצחו וגו'" וכתוב "כי הלך לפניכם ה' ומאספכם וגו'".</p>
<p>קיה/ב</p>	
<p>איש על דגלו באותות אליו ארבע משריין⁵ דכנסת ישראל דאינון תריסר שבטיין⁶ תריסר תחומין⁷ סחור סחור לה⁸ כלא כגוונא⁹ דלעילא כתיב ששם עלו שבטים שבטי יה וגו' ששם עלו שבטים אליו י"ב שבטיין י"ב תחומין דלתתא שבטי יה הא אוקמוה¹⁰ בגין די"ה¹¹ עדות לישראל¹² ודאי ובגין דא הראובני השמעוני י"ה בכל חד וחד אבל ודאי הכי הוא¹³ דהא אילנא עלאה קדישא בהו אחתם בחותמוי ואוקמוה דכתיב¹⁴ ודמות פניהם פני אדם לפני אריה אל הימין וגו' דיוקנא דאדם אתכליל בכלהו¹⁴ ואנפיין¹⁵ הוו לד' סטרין דעלמא ומתפרשין בדיוקניהון¹⁶ וכלהון¹⁷ כלילין ביה באדם מיכאל מימינא¹⁸ גבריאל משמאלא אוריאל לקדמייהו רפאל לאחורייהו שכינתא עלייהו תריין מכאן¹⁹ ותריין מכאן¹ והיא באמצעיתא²</p>	<p>"איש על דגלו באותות" אלו ארבע מחנות של כנסת ישראל, שהם שנים עשר שבטים, שנים עשר תחומים סביב סביב לה, הכל כדוגמא שלמעלה. כתוב "ששם עלו שבטים שבטי יה וגו'", "ששם עלו שבטים", אלו שנים עשר שבטים, שנים עשר תחומים שלמטה, שבטי יה, הרי פרשוה משום שי"ה עדות לישראל ודאי, ולכן הראובני השמעוני י"ה, בכל אחד ואחד, אבל ודאי כך הוא, שהרי העץ העליון הקדוש, בו חתום בחותמו, ופרשוה שכתוב "ודמות פניהם פני אדם לפני אריה אל הימין וגו'", דמות אדם נכללת בכולם, והפנים היו לארבעת צדדי העולם ונפרדים בדמויותיהם, וכולם כלולים בו באדם, מיכאל מימין גבריאל משמאל אוריאל לפנייהם רפאל לאחוריהם והשכינה</p>

¹ כנגד לה ולו (יהל אור).

² מלאכים מצד הת"ת (רח"ו, ויהל אור).

³ מלאכים מצד המלכות (רח"ו ויהל אור).

⁴ ב' דברים (יהל אור).

⁵ והיינו ד' מחנות שכינה שהם ארגמן (יהל אור).

⁶ הם י"ב מלאכים שתחת המלכות (יהל אור).

⁷ הם י"ב גבולי אלכסון (יהל אור).

⁸ ג' לכל צד (רח"ו).

⁹ לעילא ולעילא ג"כ כנ"ל (יהל אור).

¹⁰ הם י"ב שבז"א ששרשם מא"א הנק' י"ה (יהל אור).

¹¹ קרא המלכות י"ה כי בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא וג"כ נקרא חכמת שלמה חכמה זעירא (רח"ו).

¹² שהם אר"א מעידים על ישראל שהוא ז"א (יהל אור).

¹³ ר"ל די"ב שבטים שייכים דווקא בז"א שהוא ו, וק וידוע שהי"ב הם בו"ק כידוע (יהל אור).

¹⁴ פי' שהם פני שור פני נשר פני אריה היינו הבטת שור ונשר ואריה אבל לעולם הם צורת אדם כמ"ש בזהר פרשת תזריע מח ע"א (יהל אור). כמ"ש בפרשת אחרי מות שם וכד אתכלילו בחד כתיב ודמות פניה פני אדם פניה דכלא ובז"ח פרשת יתרו דף לב ע"ג וכיון דאתכלילו כולהו דא בא אתעביד מינייהו חד גופא ואיהו רזא דאיברי אדם ואע"ג דכל אנפין משתנין בסטרייהו כו' וכד לפום שעתא מסתכלין כתיב ודמות פניה פני אדם ולבתר מתפרשין דיוקנין כל חד וחד לסטרי' וכד אתחפיין כלהו דלא מסתכלין לעיל א לגו רזא דעלייהו לא אתחזי דיוקנא כלל בר דיוקנא דאדם דדא היא דיוקנא דכליל כל דיוקנין וכולהו סתימין וכו' (יהל אור).

¹⁵ שכל א' יש לו ד' פנים וכמ"ש וד' פנים לאחת (יהל אור).

¹⁶ ר"ל שהם פני שור פני כו' בכ"א (יהל אור).

¹⁷ כמ"ש שכולם פני אדם כדלעיל (יהל אור).

¹⁸ מצד הימין של השכינה, ושם עומד מיכאל ומשמש, שהוא הראש והראשון מהד' מחנות המקיפין לשכינה, כמ"ש בביריתא דפרקי מרכבה (פרק ו) ובזוהר חדש (בראשית דף ב ע"ב בסתרי אותיות שם ב ע"א) וע' פדר"א (פרק ד) דע"ה ח"ב קז ע"א.

¹⁹ חסד נצח ובהם ששה פרקים (יהל אור).

	מעליהם, שנים מכאן ושנים מכאן והיא באמצע.
כגוונא דא בארעא דלתתא תרי מכאן ³ ותרי מכאן וי"ה בינייהו כיון דנטלין ⁴ תרין דגלים מה כתיב ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו' ולבתר אינון תרין אחרנין ד' משריין אנון לד' סטרי עלמא ואשתכחו תריסר אוף הכי לתתא	כדוגמא זה בארץ שלמטה, שנים מכאן ושנים מכאן וי"ה ביניהם, כיון שלוקחים שני דגלים מה כתוב "ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'", ואחר כך אותם שנים אחרים, ארבע מחנות הן לארבעת צדדי העולם, ונמצאים שנים עשר.
כגוונא דלעילא ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה לקביל משריית דאוריאל ומחנה דראובן לקביל משריית דמיכאל דא לדרום ודא למזרח מזבחה ⁵ ה"נ דרומית מזרחית ומחנה דן לצפון	כדוגמתו כן כאן למטה, כדוגמא שלמעלה. "ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה" כנגד מחנה אוריאל, ומחנה ראובן כנגד מחנה מיכאל, זה לדרום וזה למזרח, כך גם המזבח דרומית מזרחית, ומחנה דן לצפון.
מחנה אפרים ימה מחנה דן לקביל משריית דגבריאל מחנה אפרים למערב לקביל משריית דרפאל מזבחה ה"נ צפונית מערבית כלא אחיד דא בדא עד דסלקא כלא ואתאחד בשמא קדישא ⁶ דאיהו שירותא דכלא ⁷ עלאה דכלא ⁸ קדישא דכלא ⁹ כלא אתכליל ביה ¹⁰	מחנה אפרים ימה, מחנה דן כנגד מחנה גבריאל, מחנה אפרים למערב כנגד מחנה רפאל, כך גם המזבח צפונית מערבית, הכל אחוז זה בזה, עד שהכל עולה ונאחז בשם הקדוש, שהוא הראשית של הכל, העליון של הכל, הקדוש של הכל, הכל כלול בו.
י' מזרח הוא שירותא דנהורא אזיל ושאט ואפיק לדרום ודרום נפיק ותלייא בשירותא דמזרח ¹¹	י', מזרח הוא ראשית האור, הולך ומשוטט ומוציא לדרום, ודרום יוצא ותלוי בראשית המזרח.

¹ גבורה הוד וג"כ ו' פרקים והם ה"ב שבטים (יהל אור).

² פי' שהוא כזה כי שנים הם מצד האורך כזה ושנים הם מצד הרוחב כזה והיא באמצעותא (זהר הרקיע). @@@לבדוק הרב סופר הראה לי הדפוס, ואני צריך לראות אם יש שם תמונה@@ שד' חיות הן בד' זווין כמ"ש בפ' אחרי מות דף ס' תנייניא אזלין תחות ספינה דהאי ימא רבא לד' זווין דא אזיל לסטרא דא ודא אזיל לסטרא דא וכן כולהו ארבע חיזו דאנפין אתחזין בהו וכד אתכלילן בחסד כו' ע,ש ובכמה מקומות והן כמו אגוז שהן גזויות והן ב' בכל צד וכמ"ש בפרשת בראשית ופקודי עכ"ל בהיכל הששי ע"ש ובפ' שמות דף טו ע"ב אגוז דא הוא רתיכא קדישא דאינון ד' רישין דנהרין דמתפרשין מן גנתא כהאי אגוזא דאינון ד' רישין לגו' וכ' מה אינון ד' קרישין (עי' בזהר ואולי צ"ל רישין – המסדר) די באגוזא מתחברין בהאי גיזא ומתפרשין מהאי גיסא כך רתיכא מתחברין באחדותא בחדוותא בשלימות בלשימו וכו' (יהל אור).

³ ב' זרועות ובהם ו' פרקים ו' שבטים דרום צפון ואח"כ יוצאת המלכות בחזה ואח"כ ב' שוקים ו' פרקים ששה שבטים אחרים (רח"ו).

⁴ ר"ל לסייע שהיא באמצע (יהל אור).

⁵ דע כי במזבח היה עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סובב עלה חמש וכנס אמה זהו סובב עלה ג' כו' וזהו המדרגות כסדר מתתא לעילא וד' קרנות הוא אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה כידוע לכן אמר דרומית מזרחית שהוא התחלת הסובב צפונית מערבית בדרגא שלו שהוא יסוד (יהל אור).

⁶ ד' חלוקות אלו נגד הוי"ה שירותא דכלא ראשית חכמה י' עלאה דכלא בינה ה' קדישא דכלא ישראל ו' כלא אתכליל ב' מלכות דכלילן בה כלהו (רח"ו).

⁷ חכמה (יהל אור).

⁸ בינה (יהל אור).

⁹ ישראל (יהל אור).

¹⁰ אז"ן שכלולה משערות ומצחא ז"נ (יהל אור). אפשר שרמז לשם הויה וכנגד ה' שירותא דכולא שהוא סוד חכמה הנק' ראשית שבה רומז ה' וכנגד הה' אמר עלאה דכולא שהוא על הז' תחתונים וכנגד הו' אמר קדישא דכולא וכנגד הה' תתאה אמר כולא אתכליל ב' כי המל' הכל נכללו בה. (זהר הרקיע).

¹¹ מזרח הוא אבא והוא ראש ה' שהוא במזרח ומן אבא נפיק חסד כמ"ש באד"ז ולקמן וזהו רגל הימני של י' דרום (יהל אור).

<p>ה' דרום מניה נפיק דרום בעלמא ועייל י' בשירותא דמזרח ואפיק ליה ומן ה' תלייא דרום וצפון והוא י' דבינייהו י' מזרח</p>	<p>ה', דרום, ממנו יוצא דרום בעולם, ונכנס י' בראשית המזרח ומוציא אותו, ומה' תלויים דרום וצפון, ואותו שביניהם י' מזרח.</p>
<p>י"ה דרום וצפון תלייאן ביה² ו' באמצעיתא ודא הוא בן דכר</p>	<p>י"ה דרום וצפון תלויים בו, ו' באמצע, וזהו בן זכר.</p>
<p>בג"כ איהו בין צפון לדרום וע"ד תנינן מאן דיהיב מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים דהאי בן דכר איהו בין צפון לדרום ה' עלאה בה תליא צפון ודרום ובן דכר בינייהו ברוא דיו"ה³</p>	<p>בגלל זה הוא בין צפון לדרום, ועל זה שנינו מי שנותן מטתו בין צפון לדרום יהיו לו בנים זכרים, שהרי בן זכר הוא בין צפון לדרום, ה' עליונה, בה תלוי צפון ודרום, ובן זכר ביניהם, בסוד של יו"ה.</p>
<p>ה' בתראה מערב וע"ד דרום אחיד מזרח דאיהו שירותא דשמשא ותלייא ביה</p>	<p>ה' האחרונה מערב, ועל זה הדרום אחוז במזרח, שהוא ראשית השמש, ותלוי בו.</p>
<p>וע"ד תנינן מסטרא דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה מסטרא דאימא תלייא גבורה</p>	<p>ועל זה למדנו, מצד אבא אחוז ותלוי החסד העליון, מצד האמא תלויה גבורה.</p>
<p>כגוונא דא אחיד כלא דא בדא זוויין דמדבחה ה"נ אסתחרן ובא לו לקרן דרומית מזרחית דדרום⁴ תוקפיה במזרח דאיהו שירותא דשמשא ותוקפא דשמשא לא שרייא אלא בשירותא מזרחית צפונית כיון דדרום נטיל תוקפיה דמזרח הוא אנהיר לצפון⁵ וצפון אתכליל בדרום דהא שמאלא אתכליל בימינא צפונית מעריבת דהא מערב דאיהו בה' בתראה נטלא מצפון וע"ד צפון אזיל למערב</p>	<p>כדוגמא זה אחוז הכל זה בזה, זויות המזבח גם כן מסובבים, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, שהדרום כחו במזרח, שהוא ראשית השמש, וחוזק השמש אין שורה אלא בראשית מזרחית צפונית, כיון שדרום נוטל תקפו של המזרח, הוא מאיר לצפון, והצפון נכלל בדרום, שהרי שמאל נכלל בימין, צפונית מערבית, שהרי המערב שהוא בה' אחרונה, נוסע מהצפון, ועל זה הצפון נוסע למערב.</p>
<p>מערבית דרומית היא אזלא (ס"א לאתחבא) לאתחברא בדרום כמה דדרום תלייא במזרח ותוקפיה אזיל בשירותא ה"נ מערב אזלא (ס"א לאתחבא) לאתאחדא בדרום הה"ד וימינו תחבקני ימינא דא הוא דרום בג"כ ינקא מתרין סטרין מצפון ומדרום הה"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמאלו דא הוא צפון וימינו דא הוא דרום</p>	<p>מערבית דרומית היא הולכת (להתחבק) להתחבר בדרום, כמו שדרום תלוי במזרח וחזקו הולך בראשית, כך גם המערב הולך (להתחבק) להאחז בדרום, זהו שכתוב וימינו תחבקני. הימין הזה הוא הדרום, בגלל זה יונק משני צדדים, מצפון ומדרום, זהו שכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שמאלו זהו צפון, וימינו זהו דרום.</p>
<p>ורזא דא אוליפנא קודשא בריך הוא יהיב מטתיה בין צפון לדרום ואחידת להוי בן ודאי וע"ד אית להו לבני נשא למיהב מטתייהו בין</p>	<p>וסוד זה למדנו שהקדוש ברוך הוא נותן מטתו בין צפון לדרום, ואוחזת הבן הזה בודאי, ועל זה יש לבני אדם לתת מטתם בין צפון לדרום, וזה לימד אותי</p>

¹ אד"ג (הערת הזהר).

² ר"ל דמן ה' נפיק דרום וצפון שמאמא נפיק גבורה ואף עטרא דחסד דנפיק מאבא יוצא ע"י אמא כידוע וזהו רגל ימיני ושמאלי של ה' וגג' הה' הוא בינה הנהר דנפיק מעוקצא דאחורי' (פי מאחורי ה' יש עוקץ והוא י' בסוד וחכם בבינה – המסדר) כמ"ש בפרשת אחרי מות ועיקר יציאה מבינה אינו אלא צפון (יהל אור).

³ ר"ל שהו' הוא בן י"ה והוא ביניהם מפתחא דסטתים לאימא ומן י' נפקין דרום ומן ה' צפון והוא ביניהם (יהל אור).

⁴ חסד מאבא הנק' מזרח (רח"ו).

⁵ גבורה (רח"ו).

<p>צפון לדרום והכי אוליף לי אבא דיהבין להו בנין דכרין דהא איהו אתכוון כלפי מהימנותא שלימא עלאה בשלימותא דכלא לגבי קודשא בריך הוא דאיהו בין צפון לדרום ולגבי כנסת ישראל דאנהירין (ס"א דאיהו) בין צפון לדרום ודאי יהוון ליה בנין דכרין</p>	<p>אבא, שנותנים לו בנים זכרים, שהרי הוא התכוון כלפי האמונה השלמה העליונה בשלמות הכל לגבי הקדוש ברוך הוא, שהוא בין צפון לדרום, ולגבי כנסת ישראל שמאירים (שהיא) בין צפון לדרום, ודאי יהיו לו בנים זכרים.</p>
<p>ובכלא</p>	<p>ובכל</p>
<p>קיט/א</p>	
<p>בעי לאחזאה עובדא כנוונא דלעילא וכמה דאחזי עובדא לתתא ה"נ אתער לעילא ואוקמוה שמע ר' פנחס ונשקיה לר' אלעזר ובכה וחייד אמר זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי</p>	<p>צריך להראות מעשה כדוגמא שלמעלה, וכמו שמראה מעשה למטה, כך מעורר למעלה ופרשוה. שמע רבי פנחס ונשק לרבי אלעזר, ובכה וצחק ואמר, אשרי חלקי בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פתח ואמר יי אורי¹ וישעי² ממי אירא³ וגו' יי אורי וישעי כיון דבר נש אסתכל (נ"א אתאחד)⁷ בנהורא דלעילא⁴ וקב"ה אנהיר עליה לא דחיל מעלאין ותתאין כד"א ועליך יזרח⁵ יי וכבודו עליך יראה</p>	<p>פתח ואמר ה' אורי וישעי ממי אירא וגו', ה' אורי וישעי, כיון שאדם הסתכל (נאחז) באור שלמעלה והקדוש ברוך הוא מאיר עליו, לא פוחד מעליונים ותחתונים, כמו שנאמר "ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה".</p>
<p>יי מעוז חיי⁶ כיון דקב"ה אחיד⁷ ביה כבר נש לא מסתפי בההוא עלמא מכל מאריהון דדינין⁸ אוף אנא כהאי גוונא כיון דאחידנא באבוך ובך⁹ לא אסתפינא בהאי עלמא ובעלמא אחרא ועליך כתיב ישמח אביך וגו'</p>	<p>"ה' מעוז חיי" כיון שהקדוש ברוך הוא אוחו באדם, לא יפחד באותו עולם מכל בעלי הדינים. גם אני כדוגמא זה, כיון שאחזתי באביך ובך לא אפחד, בעולם הזה ובעולם האחר, ועליך כתוב "ישמח אביך וגו'".</p>
<p>כיון דכתיב ישמח אביך ואמך מאי ותגל יולדתך דהא באמך סניא אלא ישמח אביך דא קב"ה¹⁰ ואמך דא כנסת ישראל¹¹ ותגל יולדתך</p>	<p>כיון שכתוב "ישמח אביך ואמך", מה זה "ותגל יולדתך", שהרי באמך מספיק, אלא "ישמח אביך" זה הקדוש ברוך הוא,</p>

¹ פי' אור שלי שאני מסתכל בנהורא עילאה (אור יקר).
² שהוא מאיר בי ומושיעני או ירצ הלשון הבטה כענין ישעה האדם על עושהו ושוע אל ההר ירצה מאיר ומשיגח בי (אור יקר).
³ שלשון ממי מורה שיש ב' בחינות עליונים ותחתונים וממי מאלו אירא (אור יקר). ממי אפחד - כי מלת ממי מורה על רבוי הבחינות (אור יקר).
⁴ היא התורה שהיא אור הת"ת המתפשט מלמעלה ופעמים אין אדם זוכה לה ואין תורתו רצויה לזה אמר "וקב"ה אנהיר עליה", שתורתו מצלחת (אור יקר).
⁵ ירצה לפרש שממש אור הקב"ה מתנוצץ ממש באדם כענין חכמת אדם תאיר פניו כענין נתן דצוציתא וזה בעסק התורה והמצוה (אור יקר).
⁶ פי' הוא מבצר מעוז חיי בעולם החיים האמתיים שהם באמת נקראים חיי האדם כי חיי העולם הזה אינם חיים אמיתיים (אור יקר).
⁷ היינו בעת סילוקו מן העולם שנשמה מתדבקת בשכינה כנודע (אור יקר).
⁸ כי רבים המה (אור יקר).
⁹ נראה שאפילו מחותנו של אדם מועיל בזכותו לאדם וזה דבר גדול כי בשלמא חתנו ממש שמעינן בפרשת בראשית בעובדא דר' פנחס עם ר' שמעון כשיצא מהמערה וכן בפטירת רשב"י ע"ה שעטרו לר' פנחס כמה עטרות אמנם אבי חתנו שמעינן ליה מהכא דקאמר "באבוך ובך לא וכו'" ועוד מורה שתורתם היה מגינא אפילו לאחרים כעין שהיא מגינה לעוסקים בה ממש (אור יקר)..
¹⁰ שהוא אב לנשמתן של ישראל (אור יקר).
¹¹ שהיא אם לנשמתם של ישראל כי הנשמות אינן מזווגא דקב"ה ושכינתיה כמבואר בזהר בכמה מקומות, וכאשר הבן למטה פועל כראוי בתורה ובמצות הנה גורם שמחה וייחוד למעלה לקב"ה ושכינתיה, והיינו למעלה ישמח אביך ואמך ביחודם, ואל זה רמז שקרא למלכות כנסת ישראל שמורה ת"ת בתוך

<p>יולדתך דלתתא¹ ר' שמעון אבוכ אנ חרוותא דיליה אלא קרא הוא בלחודוי דכתיב גיל יגיל אבי צדיק דא קב"ה ויולד חכם ישמח בו דא אביך דלתתא</p>	<p>"ואמך" זו כנסת ישראל, "ותגל יולדתך", יולדתך שלמטה. איפה שמחתו של רבי שמעון אביך, אלא פסוק הוא לבדו, שכתוב "גיל יגיל אבי צדיק" זה הקדוש ברוך הוא, "ויולד חכם ישמח בו" זה אביך שלמטה.</p>
<p>דבר אחר גיל יגיל אבי צדיק דא אביך דלתתא ויולד חכם ישמח בו² כתיב בתוספת וא"ו³ דא קב"ה הוא לעילא</p>	<p>דבר אחר "גיל יגיל אבי צדיק" זה אביך שלמטה, "ויולד חכם ישמח בו" כתוב בתוספת וא"ו, זה הקדוש ברוך הוא למעלה.</p>
<p>א"ר אלעזר כתיב בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי אל אמת האי קרא אית ליה לאסתכלא ביה חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מיד⁴ אלא ודאי זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חמי קמיה</p>	<p>אמר רבי אלעזר כתוב "בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת" יש להתבונן בפסוק הזה, ראיתם מי שמפקיד דבר בידי המלך, אלא ודאי אשרי האיש שהולך בדרכי המלך הקדוש ולא חוטא לפניו.</p>
<p>תא חזי כיון דעאל ליליא אילנא⁵ דמותא שליט בעלמא ואילנא⁶ דחיי אסתלק לעילא לעילא וכיון דאילנא דמותא שליט בעלמא בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא</p>	<p>בא וראה, כיון שנכנס הלילה, עץ המות שולט בעולם, ועץ החיים מסתלק למעלה למעלה. וכיון שעץ המות שולט בעולם לבדו, כל בני העולם טועמים טעם מות.</p>
<p>מ"ט בגין דההוא אילנא גרים ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה בפקדונא דבר נש דיהיב פקדונא לאחרא דאף ע"ג דאיהו אתחייב לגביה יתיר מההוא פקודנא לאו כדאי לאתאחרא ביה הואיל ופקדונא אתמסר לגביה ואי יסרב ביה ודאי נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא הוא ולאו מבני מהימנותא⁷</p>	<p>למה, משום שאותו עץ גורם, והאדם צריך להקדים ולהפקיד בידו את נפשו בפקדון, כפקדון של אדם שנותן פקדון לאחר, שאף על גב שהוא התחייב אליו יותר מאותו פקדון, לא כדאי להאחז בו, הואיל והפקדון נמסר לו, ואם יסרב בו ודאי נבדק אחריו, שאין הוא מזרע קדש,</p>

המלכות, והיינו שהיא כנסת והיכל לישראל שהוא הת"ת עוד מורה שנשמתן של ישראל מכונסות בה (אור יקר).

¹ שהיא אמו ממש ולגבי דידיה נקט גילה כי גילה אינה כל כך כמו השמחה כדפי' בפרשת אחרי מות, וכן מוכח קרא דישמחו השמים ותגל הארץ לגבי השמים נקט שמחה ולגבי ארץ נקט גילה והיינו נגילה ונשמחה בך ולא זו אף זו (אור יקר).

² ולג' "וישמח בו" (רח"ו). לפי שהמקרא הוא ויולד חכם ישמח בו והמסור' הוא יולד חכם וישמח בו, והזהר קא דריש מקרא ואל מסורת כמו גיל יגיל וכו' שהוא המקרא ולא המסורת שהוא גול יגול (מ"מ).

³ דהול"ל יולד חכם ישמח בו (רח"ו).

⁴ והרי הכל הוא שלו ומה שקנה עבד קנה רבו, וא"כ מה פקדון הפקיד בידו (אור יקר).

⁵ בסוד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה (רח"ו).

⁶ ז"א נסתלק בגו אימא עלאה בסוד השינה והדורמיטא (רח"ו). ור"ל נשמת הזא, עלתה בסוד מ"ן לאימא ונלע"ד שלכך אמר הזהר אסתלק לעילאלעילא שר"ל שנשמת זא, נסתלקה ממנו ועלתה למעלה וזהו אסתלק לעילא ומ"ש לעילא פעם שנית היינו שנסתלק לאימא (מ"מ). הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינן חיים, והוא הדעת דנפק מהחו"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).

⁷ אפשר שחוזר על השכינה שאם היא מסרבת במה שאינה שולחת לו נפשו נבדוק אבתריה דההוא גברא דוודאי כיון שלא החזירה לו נפשו הוא לסיבת היותו פגום ולא רצתה שיחזור בתשובה רק שימות בלא תשובה או חוזר לבעל הפקדון וזה יורה מ"ש נבדוק ואין בדיקה אחר מיתה והפ' אם הנפקד מעכב הפקדון בידו נבדוק אבתרי' כי העושה זה אינו בא מזרע ישראל הכשר רק משאר עממין אך הבא מזרע ישראל כשמפקדין בידו שום דבר הוא מחזירו באמונה כך השכינה אע"פ שאם תרצה לראות הדין מכל א"ו מהמפקדין בידה נשמתו בוודאי שם תשאר בדין גמור ולא בעול חלילה עכ"ז להיות מצד הקדושה העצומה עושה לפניו מן השורה ומחזרת הפקדון לבעליו (זהר הרקיע).

<p>ולא מבני האמונה. כך אותו עץ, בני אדם מקדימים ונותנים לו פקדון נפשם, ולוקח כל נשמות בני העולם, וכולם טועמים טעם מות, משום שזה עץ המות הוא, ומשום שכל נפשות אלו, אף על גב שכולם התחייבו לו, ולא כדאי הוא להשיב הפקדון לאדם, אלא כיון שכולם נמסרו לו בפקדון, מחזיר כל הפקדונות לבעליהם.</p>	<p>כך הוא אילנא בני נשא אקדימו ויהבין ליה פקדונא דנפשיהו וכל נשמתין דבני עלמא נטיל וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי אילנא דמותא הוא ובגין דכל אינון נפשתא אע"ג דכלהו אתחייבו לגביה ולא כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה בר נש אלא כיון דכלהו אתמסרי ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למאריהון</p>
<p>ת"ח לאו 'כדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי בשעתא דסליק צפרא וכדין כיון דהאי אתער בעלמא כל בני עלמא חיין ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא² כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה מ"ט חיין בגין דההוא אילנא דחיי גרים</p>	<p>בא וראה לא כדאי לעץ המות הזה להחזיר פקדונו לאדם, אלא בשעה שעץ החיים מתעורר בעולם, ומתי מתעורר אותו עץ חיים, בשעה שעולה הבוקר, ואז כיון שזה מתעורר בעולם, כל בני העולם חיים עוזב ומחזיר אותו עץ המות כל הפקדונות שהפקדו אצלו והולך לו. למה הם חיים, משום שאותו עץ החיים גרם.</p>
<p>ואי תימא הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט אלא ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד מ"ט בגין דכתיב לראות היש משכיל³ דורש אל אלהים ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש דיימא אלמלי שליטנא בנפשאי בליליא אשתדלנא באורייתא</p>	<p>ואם תאמר הרי בני אדם רבים הם מתעוררים בלילה בעוד שעץ המות שולט, אלא ודאי אותו עץ החיים עושה את זה. למה, משום שכתוב "לראות היש משכיל דורש את אלהים", ולא יהיה פתחון פה לאדם שיאמר, אלמלא שלטתי בנפשי בלילה הייתי עוסק בתורה.</p>
<p>א"ר יהודה האי בישראל ודאי והכי הוא אבל באו"ה דחמינא כהאי גוונא מ"ט א"ל ודאי שפיר הוא דקא אמרת פתח ואמר מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי ת"ח כגוונא דאית לעילא אית לתתא⁴ לעילא אית ימינא ואית שמאלא לתתא ישראל ועמין</p>	<p>אמר רבי יהודה, זה בישראל בודאי, וכך הוא. אבל באומות העולם שראינו כזה למה, אמר לו יפה מה שאמרת. פתח ואמר "מה אקב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה'", בא וראה כדוגמא שיש למעלה יש למטה, למעלה יש ימין ויש שמאל, למטה ישראל והעמים.</p>
<p>ישראל אתאחדן לימינא בקדושא דמלכא קדישא עמין עכו"ם לשמאלא לספרא דרוח מסאבא וכלהו לתתא מכלהו דרגין דשמאלא וכלהו דרגין אחידן דא בדא</p>	<p>ישראל אחוזים לימין, בקדושת המלך הקדוש, העמים עובדי כוכבים ומזלות לשמאל, לצד רוח הטומאה, וכולם למטה מכל דרגות השמאל, וכל הדרגות אחוזות זו בזו,</p>
<p>קי"ט/ב</p>	
<p>עד דתליין מן רישא וכגוונא דרישא נטיל בההוא גוונא נטיל זנבא דאיהי תתאה מ"ט בגין</p>	<p>עד שתלויות מהראש. וכדוגמא שהראש נוסע, באותו הצורה נוסע הזנב שהוא תחתון, למה, משום שאחוז בו.</p>

¹ ר"ל אין כח ורשות בידה לוותר כי הוא מדת הדין, ושורת הדין נותנת הנפש החוטאת היא תמות (רח"ו).
² פ' אע"פ שהיא מדת הדין ומפני העוונות צריך שימות האדם ועכ"ז שביק אותם העוונות ואהדר פקדונא למאריה (מ"מ).
³ פ' כדי שיוכר בין הצדיקים העומדים בלילות ובין אותם שאין עומדים לעסוק בתורה (מ"מ).
⁴ תני והדר מפרש מ"ש דאית לעילא היינו ימינא ושמאלא ומה שכתב דאית לתתא היינו ישראל ועמין (מ"מ).

<p>דאחיד ביה ובגין כך עמין עכו"ם בההוא סטר מסאבא דלהון הכי אתדברו</p>	<p>ומשום זה, העמים עובדי כוכבים ומזלות, באותו צד הטומאה שלהם, כך מתנהגים.</p>
<p>בלעם הוא אשמש בכלהו כתרין (נ"א דרגין) תתאין והוא הוה חמי בהאי תתאה דאיהו זנבא דלא יכיל לאתדברא אלא ברישא בגין כך אמר מה אקוב לא קבה אל (דאיהו רישא בגין) דההוא רישא עלאה לא אשתכח בדינא באינן יומין ואע"ג דהאי אל אוקימנא האי מלכותא קדישא נטיל שמא כנוונא דכלא והאי טב וחסד דהאי עלמא</p>	<p>בלעם השתמש בכל כתרים [הדרגות] התחתונות, והוא היה רואה בתחתון הזה, שהוא הזנב שלא יכול להתנהג אלא בראש, לכן אמר "מה אקוב לא קבה אל" (שהוא הראש משום) שאותו הראש העליון אינו נמצא בדין באותם הימים, ואף על גב שהאל הזה בארנו, המלכות הקדושה הזו לוקחת שם כדוגמת הכל, והטוב הזה והחסד של העולם הזה.</p>
<p>(ס"א אוקימנא באתר אחרא עלאה והוא טב וחסד דעלמא האי מלכותא קדישא נטיל שמא כנוונא דעילא) ובגין כך אקרי אל¹ אלא דאיהו זועם בכל יום דאשתכח ביה דינא</p>	<p>(בארנו במקום אחר עליון, והוא טוב וחסד של העולם, המלכות הקדושה הזו לוקחת שם כדוגמא שלמעלה.) ומשום זה נקראת "אל", אלא שהוא זועם בכל יום, שנמצא בו דין.</p>
<p>ות"ח אל שדי הא אוקימנא דביה ספוקא דעלמא ואיהו אמר לעולם די דהא האי אל הוא דאזדווג בהדיה² ובגין כך אקרי אל שדי אל שדי ועל דא מה אקוב לא קבה אל בגין כך כנוונא דאתער רישא ה"נ אתער תתאה</p>	<p>ובא וראה א"ל שדי" בארנו שבו סיפוק [לקיום] העולם, והוא אמר לעולם די, שהרי האל זה הוא שמזדווג עמו, ולכן נקרא אל שדי, אל של שדי, ועל זה "מה אקוב לא קבה אל", לכן כדוגמא שמתעורר הראש כך מתעורר התחתון.</p>
<p>בכה רבי אלעזר פתח ואמר קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא³) דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש חויא כד איהו (ד"א בדינא) כפיף רישא לעפרא סליק זנבא שליט ומחי לכל אינן דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא</p>	<p>בכה רבי אלעזר, פתח ואמר "קולה כנחש ילך וגו'", כעת (כדוגמא זה) שישראל בגלות היא ודאי הולכת כנחש, נחש כשהוא (בדין) כופף ראשו לעפר, עולה הזנב שולט ומכה את כל אותם שנמצאים לפניו, כמו כן כאן כעת</p>

¹ בפי' אדרא רבא דתרי עלמין הנזכרים באד"ר, שני ושלישי שסודם א"ל הוי"ה וא"ל אדנ"י, גי' א"ל זוע"ם. ונלע"ד שבלעם רצה למשוך הדין מכל הג', וכשלא יכול אמר (במדבר כג, ח) מה אקוב, נגד בל"ע, ומה אזעום, נגד אל זועם (רמ"ז).

² הנה כתבנו לעיל כי היסוד הוא א"ל שדי" והוא הנק' מערב לשון עירוב כנז' בתיקונים וז"ש ות"ח א"ל שדי". פי' כי כל א"ל הוא בחסד אמנם גם המל' נטלא האי שמא כד עבדת חסד בעלמא ולכן נק' גם היא א"ל. והביא ראי' לזה כי הרי שגם היסוד נק' א"ל שדי" כנז' בפי' ויקרא ד"א עכ"ד היסוד אינו אלא שדי" לבד משום דמזוונא וספוקא אתא מניה לעולם שהוא המל' וז"ש ואיהו אמר לעולם די אמנם א"ל הוא חסד ונק' כן היסוד כד משפיע למל' ונותן טובה וחסד למטה ונמצא כי לעולם א"ל הוא בחסד (זהר הרקיע).

³ עיין בדרוש אחר שביארנו בענין הקליפות של אב"ע איך ענינם כי שם הארכנו בזה אבל הענין בקיצור הוא במה שהודעתין במקום אחר כי נוקבא דז"א לא נאצלה מתחילתה רק בסוד נקודה עשירית שבה בלבד וכאשר נתקנת בכל פעם להזדווג בז"א באים לה תשע ספי' הראשונות מתשע ראשונות של ז"א ונשלמת לעשר ספירו' גמורות אבל שרשה הראשון לא היה לה רק מלכות שבה בלבד כלולה מעשר בסוד כללות בלבד ובזמן חרבן בית שני נתמעטה נוקבא דז"א וכל זמן הגלות הזה בימי החיל שלא בשעת התפילה לא נשאר בה רק מלכות שבה בלבד ושאר התשעה ראשונות שבאו לה מז"א ירדו למטה בתוך הקליפות בסוד אמלא' החרבה לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים ונמצא כי תשעה ראשונות שבה הנקראים רישא דילה ירדו למטה ושכיבת לעפרא תוך הקליפו' בסוד עפר המשכן וזנבא דילה שהיא מלכות שבה התחתונה נשארה זקופה למעלה באצילות כנ"ל והיא השולטת עתה בזמן הגלות ולכן ישראל הנאחזים ברישא דילה כיון שרישאה שכיבת לעפרא גם הם עומדים בגלות המר הזה אבל אומות העולם שהם זנבא נאחזין ונשפעין מצד זנבא דילה שהוא קיים וזקוף למעלה ושולט בגלות ולכן יש להם עתה שררה ומלכות (שער מאמרי רשב"י).

<p>כהאי גוונא רישא כפיף לעפרא וזנבא שליט</p>	<p>בגלות, כדוגמא זה הראש כפוף לעפר והזנב שולט.</p>
<p>מאן עביד לזנבא דיסתליק לעילא ושליט ומחי רישא דאתכפיא לתתא ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי האי רישא אע"ג דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר למטלנוי</p>	<p>מי עשה שהזנב יעלה למעלה ושולט ויכה, הראש שמתכופף למטה, ועם כל זה מי מנהיג את הזנב ומי מסייעו למסעיו, זה הראש, אף על גב שהוא כפוף לעפר הוא מנהיג את מסעיו.</p>
<p>בגין דא קולה כנחש ילך והשתא שאר עמין דאינון אחידן כזנבא סלקין לעילא ושלטין ומחיין ורישא כפיף לעפרא כד"א (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום וגו' ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא ונטיר (ס"א ונטיל) ליה כד"א שמוני נוטרה את הכרמים אלין עמין עכו"ם דאינון זנבא</p>	<p>בגלל זה, קולה כנחש ילך, ועכשיו שאר העמים, שהם אחוזים בזנב, עולים למעלה ושולטים ומכים, והראש כפוף לעפר, כמו שנאמר "נפלה לא תוסיף קום וגו'", ועם כל זה הראש הזה מנהיג את הזנב ושומר (ומסייע) אותו, כמו שנאמר "שמוני נוטרה את הכרמים", אלה עמים עובדי כוכבים ומזלות, שהם הזנב.</p>
<p>אתא רבי יהודה ונשיק ידוי אמר אלמלי לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאלנא דא ורווחנא ליה די ליה דהשתא ידענא עמין עכו"ם ושולטנותא דלהון היך מתדבר זכאה חולקהון דישראל דעלייהו כתיב כי יעקב בחר לו יה וגו'</p>	<p>בא רבי יהודה ונשיק ידיו, ואמר אלמלא לא שאלתי דבר בעולם אלא ששאלתי זה והרווחתי אותו, די לי, שעכשיו ידעתי עמים עובדי כוכבים ומזלות ושלטונם איך מונהג, אשרי חלקם של ישראל, שעליהם כתוב "כי יעקב בחר לו יה וגו'".</p>
<p>א"ל רבי אלעזר מהו לסגולתו א"ל תלת אבהון אלין אקרון סגולה בין לעילא בין לתתא כגוונא דא כהנים לויים וישראלים וכלא חד ואלין סגולתו של קב"ה לעילא וסגולתו לתתא ודא הוא דכתיב והייתם לי סגולה מכל העמים</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, מה זה "לסגולתו", אמר לו שלשת האבות הללו נקראו סגולה, בין למעלה בין למטה, כדוגמא זה כהנים לויים וישראלים, והכל אחד, ואלה סגולתו של הקדוש ברוך הוא למעלה, וסגולתו למטה, וזהו שכתוב והייתם לי סגולה מכל העמים.</p>
<p>ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'¹ לבתר מה כתיב ונסע דגל מחנה אפרים לצבאותם ימה היינו שכינה שרויה² במערב ואוקמוה כתיב</p>	<p>"ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'", אחר כך מה כתוב "ונסע דגל מחנה אפרים לצבאותם ימה" היינו שכינה</p>

¹ ונסע אהל מועד וגו', מזל"ן שצריך להקדים תחילה מ"ש בליקוטי תורה פרשת תרומה, שהמשכן היה בסוד רחל שאז היתה אחר באחור כנגד תנה"י דז"א, ולכן היה במדבר, ומשכ"ן ב' פעמים אלקי"ם בריבוע, ב' פעמים ה"ר, עיי"ש. ועוד נציע מה שכתבנו לעיל ק"ח ב', שד' הדגלים היו בסוד תנה"י שכנגדם כחב"ד דנוק', ונמצא שדגלי יהודה וראובן שהם בסוד ת"ת נצח, הם כנגד כתר חכמה דנוק' שהם בסוד תרי רישין דילה, וכנזכר בכוונות שני ימים של ראש השנה. והנה אז היתה רחל בסוד אהל עראי, ואה"ל גי' ל"ו בסוד שם ב"ן כנודע, ומוע"ד גי' ק"ך הם צירופי אלקי"ם המתחלקים בתנה"י, ל' בכל אחד כמ"ש באדם ישר בסוד שם בוכ"ו העולה ד"ל, שהוא ד' פעמים ל'. וגם אה"ל מוע"ד גי' אלקי"ם עם נקודותיו. ולכן נקרא מחנה הלויים, כי ידוע שלויים מן הגבורות, ולוי"ם גי' אלקי"ם. לכן לבתר מה כתיב ונסע דגל וגו', הענין מובן במ"ש באוצרות חיים בדרוש ארון וכפורת, שבחינת אפרים היא בסוד הארה היוצאת דרך צדדי דופני העטרה דיסוד זעיר שהוא כולל ה' חסדים וה' גבורות, והיינו אפ"ר מ"י, אפ"ר גבורות מנצפ"ך ומ"י ה' חסדים בכללות י' גי' כ"ל, ונמצא שבחינת אפרים היא הארת גבורות ממותקות הניתנות מיסוד לדעת רחל, וגם תיבת אפרים מורה פריה ורביה, כי זהו עצם הזווג ביסום הגבורות כנזכר בפרשת ויחי ר"ו א', מטרוניתא אתדבקת ביה לאתבסמא, ולזה נקרא דינא רפיא. ומכאן סוד שם רפאל שהוא במערב, וגם רפאל עם הכולל גי' מער"ב, ששם מתערבים חו"ג. ולכן שכינה שרויה במערב, כי שם כל חשקה, וכל שכן ששם בעטרה הוא שורש רחל, כידוע מארבע ראשי שנים, ועל כן צוה ה' שמיד בנסוע המשכן יסמך לו דגל אפרים, שאליו תשוקת השכינה ולצרכה (רמ"ז).

² רחל ביסוד הנק' מערב (רח"ו).

<p>ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר וגו' וישם את אפרים וגו' בך יברך ישראל ישראל סבא</p>	<p>שרויה במערב, ופרשוה, כתוב "ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר וגו' וישם את אפרים וגו'", בך יברך ישראל, ישראל סבא.</p>
<p>מאי קמ"ל אלא בך יתברך ישראל לא כתיב או בך יבורך ישראל מהו יברך ישראל אלא ישראל קדישא לא יברך לעלמא אלא בך דאנת! במערב וכתוב אני אל שדי פרה ורבה</p>	<p>מה משמיענו, אלא לא כתוב בך יתברך ישראל, או בך יבורך ישראל, מה זה יברך ישראל, אלא ישראל הקדוש לא יברך את העולם אלא בך, שאתה במערב וכתוב "אני אל שדי פרה ורבה".</p>
<p>אוליפנא דחמא עמיה שכינתא וכדין אמר בך יברך ישראל לאמר בך יברך לעלמא והאיך חמא והכתיב ועיני ישראל כבודו מזוקן וגו' אלא שכל את ידיו כתיב מאי שכל אלא ימינא הוה זקיף וסטי ליה שכינתא כלפי אפרים וארח ריחא דשכינתא על רישיה כדין אמר בך יברך ישראל וחמא דאיהו למערב ודאי שכינתא במערב והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום ולא תחברא בגופא ולמהוי בזווגא חד וצפון מקבלא לה תחות רישא ודרום מחבקא לה הה"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני והא אוקימנא ודאי</p>	<p>למדנו, שראה עמו שכינה, ואז אמר בך יברך ישראל לאמר בך יברך את העולם, ואיך ראה, והרי כתוב "ועיני ישראל כבודו מזוקן וגו'", אלא כתוב "שכל את ידיו", מה זה "שכל", אלא הימין היה זקוף והשכינה הסיטה כלפי אפרים, והריח ריח שכינה על ראשו, ואז אמר "בך יברך ישראל", וראה שהוא במערב, ודאי שכינה במערב, והרי בארנו, כדי שיהיה בין צפון לדרום, ולהתחבר בגוף ולהיות בזווג אחד, וצפון מקבל אותה תחת הראש, והדרום מחבק אותה, זהו שכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, והרי בארנו ודאי.</p>
<p>מטתו שלשלמה בין צפון לדרום ולא תחברא בגופא וכדין כללא חד לאתברכא עלמא תנן כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יומא מובטח לו שהוא בן העוה"ב</p>	<p>מטתו שלשלמה בין צפון לדרום ולהתחבר בגוף, ואז כלל אחד להתברך העולם. למדנו כל האומר תהלה לדוד שלש פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא,</p>
<p>קב/א</p>	
<p>והא אוקימנא בגין לזווגא לה להאי תהלה ולא שתכחא בכל יומא בין צפון לדרום</p>	<p>והרי בארנו כדי לזווג את התהלה הזו, ושתמצא בכל יום בין צפון לדרום.</p>
<p>אתי בר נש בצפרא מקבל עליה עול מלכות שמים² (כמה דאתמר מסדר שבחא) באינן תושבתן דקאמר (עם) תהלה לדוד וכלהו הללויה דאינן סדורא דעשרה תושבתן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא³ ובגין כך עשרה אינן הללויה</p>	<p>בא אדם בבוקר, מקבל עליו עול מלכות שמים (כמו שנתבאר מסדר שבח), באותן תשבחות שאומר [עם] תהלה לדוד, וכל הללויה שהם סדור של עשר תשבחות של עשרה כתרין קדושים של השם הקדוש, ומשום זה עשרה הם הללויה.</p>

¹ יסוד נק' מערב (רח"ו).

² פי' עול השכינה, ומפ' ואזיל במה מקבל עליה עול השכינה ואמר מסדר שבח וכו' דהיינו ע"י הזמירות שמשבח לקונו (מ"מ).

³ פי' שכתב הרב בספר הכוונות הללי נפשי וכו' היא מלכות דיצירה הנק' נפש, הללויה כי טוב כו' הוא יסוד דיצירה, ולפי שתוקף הדינים הוא ביצירה, לכך אין מזיכירם נו"ה בפירוש רק רומזים ביסוד וז"ש לא בשוקי האיש ירצה וכו' הללו את ה' מן השמים, ת"ת, הללויה שירו לה' שיר חדש, חסד, וכליל עמו הגבורה הללו אל בקדשו ג, דיצירה, הרי ה' הללויה כלולים כל עשר ספירות דיצירה עכ"ל, ובזה נבין מ"ש דעשר כתרין קדישין דשמא קדישא שנודע כי ז"א מקנן ביצירה הנק' שמא קדישא (מ"מ).

<p>לבתר סיים בעשרה תושבחה¹ דאינון הללויה הללו אל בקדשו וגו' הללוהו וגו' מאן אינון עשרה הללויה והא חמשה אינון אלא שרי שבחא בהללויה וסיים בהללויה לבתר עלויא דסדור שבחא באז ישיר משה דאית ביה כלא ובדא מקבל עליה עול מלכותא קדישא לבתר אשרי לה בחסד בסיומא דצלותא לאתקדשא ביה²</p>	<p>אחר כך סיים בעשר תשבחות, שהן הללויה הללו אל בקדשו וגו' הללוהו וגו', מי אלה עשרה הללויה, והרי חמשה הם, אלא מתחיל שבח בהללויה ומסיים בהללויה, לאחר העלוי של סדור השבת, ב"אז ישיר משה" שיש בו הכל ובזה מקבל עליו עול מלכות הקדושה, אחר כך משרה אותה בחסד בסוף התפלה להתקדש בו.</p>
<p>לבתר בצלותא דמנחה דגבורה תלייא ודינא שארי אשתכח בכל דרומא (ס"א יומא) דא מטה דאתיהיבת בין צפון לדרום³ לאתחברא בזיונא דא בנופא כדקא יאות ומאן דמסדר ומחבר לה בכל יומא כהאי גוונא ודאי הוא בן העוה"ב בגין כך האי דגל מחנה אפרים ימה ואיהו בין צפון לדרום דרום ראובן מן סטרא חד דכתיב דגל מחנה ראובן תימנה צפון דן מסטרא אחרא דכתיב דגל מחנה דן צפונה</p>	<p>אחר כך בתפלת מנחה שהגבורה תלויה והדין שורה נמצא בכל, הדרום (היום) המיטה הזו שנתונה בין צפון לדרום להתחבר בזווג, זה בגוף כראוי, ומי שמסדר ומחבר אותה בכל יום כדוגמא, ודאי הוא בן העולם הבא, לכן דגל של מחנה אפרים ימה, והוא בין צפון לדרום. דרום ראובן מצד אחד, שכתוב "דגל מחנה ראובן תימנה", צפון. דן מצד אחר, שכתוב "דגל מחנה דן צפונה".</p>
<p>אפרים בין דא לדא אשתכח מערב דאיהו אפרים בין צפון לדרום כלא כגוונא דלעילא רזא ליתבי דרומא⁴ אחונא והכי שדר לון אחינא מסטרא דבוצינין (ס"א מסדרי בוצינין) ברוזין קטירין⁵ דבעיתו ליחדא יחודא בטופסרא דקטרא עלאה קבילו עלייכו עול מלכותא קדישא בכל יומא בקדמיתא ובדא⁶ תעלון (ס"א בקשורא) בקסורא⁷ (ס"א בקיסטרא) קדישא דדרום ואסחרו סטרי עלמא עד דמתקשרן בקטורא חדא ובדרום תקיפו (ס"א תקיעו)⁸ דוכתא ותמן תשרון</p>	<p>אפרים בין זה לזה, נמצא מערב, שהוא אפרים, בין צפון לדרום, הכל כדוגמא שלמעלה, סוד ליושבי הדרום אחינו, וכך שלח להם, אחינו מצד המנורות (מסדרי מנורות) בסודות קשורים שרציתם ליחד יחוד, בדפוס של הקשר העליון, קבלו עליכם עול מלכות הקדושה בכל יום בהתחלה, ובזה תעלו (בקשר) בקשר (במקום אולי הוא לשון של בשולט עי' זהר בראשית רמג ע"ב וב"ק צח ע"א) קדוש של הדרום וסובבו צדדי העולם, עד שיתקשרו בקשר אחד, ובדרום התחזקו (תקבעו) מקום ושם תהיו.</p>
<p>ר' אלעזר שאיל לר"ש אבוי א"ל סימנא</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו,</p>

¹ פי' מלבד שמזמור זה הללו אל בקדשו נגד ג"ר דיצירה, גם נרמזו בו עשרה שבחים כנגד עשרה פרטיות כמ"ש הרב בסידור (מ"מ).

² פי' באשרי שאחר העמידה נמצא בתהלה לדוד שאומרים קודם עמידה ואחר עמידה אנו מחברים המלכות בחסד וע"י תהלה לדוד שבמנחה אנו מחברים אותה עם הגבורה וז"ש ולבית בצלותא דמנחה תלייא וכו' (מ"מ).

³ פי' שבשחרית הוא בחי' החסד ובמנחה הוא דין על ידם שורה בין חו"ג שהם צפון ודרום והגם דכתיב שמאלו תחת וכו' ואח"כ וימינו וכאן בתפילה מקדימים החסד קודם הגבורה כבר תירץ הרב שהתעוררות הימין קודם לשמאל (מ"מ).

⁴ כמ"ש למטה בתחלה לקרן ואח"כ דרומית מזרחית כו', מערבית דרומית התחלה בדרום וסיום ג"כ בדרום והענין כי או"א י"ה הם מזרח וצפון וזו"נ ו"ה הם דרום ומערב כמ"ש ל ע"ש (יהל אור).

⁵ בסודות הקשורים (רח"ו).

⁶ כי המילה היא ראשונה (רח"ו).

⁷ חסד (רח"ו).

⁸ ואח"כ תיחדוהו ותשאר דביקה בחסד (רח"ו). ור"ל שמערבית דרומית היינו מלכות דבוקה בחסד הנק' דרום (מ"מ).

19

<p>לזווגא דיחודא מנין א"ל ברי אע"ג דאוקימנא מלין לכל סטר וסטר ואתבדרו הכא מלה והכא מלה סימנא דא נקוט בידך והכי הוא בעין סחרא דמדבחה דתנן ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית מערבית מערבית דרומית¹</p>	<p>אמר לו סימן לזווג היחוד מנין, אמר לו, בני, אף על גב שבארנו דברים לכל צד וצד, והתפזרו כאן דבר, וכאן דבר, סימן זה נקוט בידך, וכך זה, כמו סביב המזבח שלמדנו, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית.</p>
<p>א"ל והא לא יכיל עד דמקבל עליה ב"נ עול מלכותא קדישא בקדמיתא² ויהיב עליה עול דא ואת אמרת דייתי לדרום בקדמיתא</p>	<p>אמר לו, והרי לא יכול עד שמקבל עליו אדם עול מלכות הקדושה בתחלה, ונותן עליו עול זה, ואתה אמרת שיבא לדרום בתחלה.</p>
<p>א"ל כלא הא אמינא לך דהא ובא לו לקרן³ אמינא בקדמיתא והא ידעתא רזא דקרן ודא הוא עול מלכותא קדישא</p>	<p>אמר לו הכל אמרתי לך, שהרי ובא לו לקרן, אמרתי בהתחלה, והרי ידעת סוד הקרן, וזהו עול מלכות הקדושה.</p>
<p>לבתר דרומית מזרחית דתמן הוא אילנא דחיי⁴ ודא לאזווגא ליה במזרח דאיהו אבא עלאה דהא בן מסטרא דאבא קא אתי ובגין כך מדרום למזרח דתוקפא דדרום במזרח⁵ הוא ובעי לאתקשרא כחדא דרום במזרח ומזרח דאתקשר בצפון⁶ (כד"א וצפונך תמלא בטנם) בגין דהאי אשלים ומלי נחלין ומבועין⁷ וע"ד מזרחית צפונית אלין אבא ואמא דלא מתפרשן לעלמין והא אוקימנא</p>	<p>אחר כך דרומית מזרחית, ששם הוא עץ החיים, וזה לזווג אותו במזרח, שהוא האב העליון, שהרי הבן מצד אבא הוא בא, ולכן מדרום למזרח, שכח הדרום הוא במזרח, וצריך להתקשר כאחד, דרום במזרח, והמזרח שמתקשר בצפון, (כמו שנאמר וצפונך תמלא בטנם), משום שזה משלים וממלא נחלים ומעיינות, ועל זה מזרחית צפונית, אלו אבא ואמא שלא נפרדים לעולם, והרי בארנו.</p>
<p>ומה דאתמר צפונית דאיהו טמירא עלאה⁸ ומסטר דילה נפיק צפון ודינין מסטרא דילה מתערין אע"ג דהיא רחמי וחדו והא אוקימנא</p>	<p>ומה שנאמר צפונית, שהוא סטר עליון, ומצדה יוצא צפון, ומצדה מתעוררים הדינים, אף על גב שהיא רחמים ושמחה, והרי בארנו, וכשהיא</p>

¹ דע כי בתיקונים דף ל"ט כתב כי שם הויה הרומז תמיד הוא בימין שהוא חכמה חסד נצח ושם אדני שהוא במלכות תמיד בשמאל בג"ה ובכל קו אמצעי הם משתתפין בחיבור א' ולהיות שכנפיהם פרודות צריכין אל היחוד לכן תחל' נקבל מלכות שמים ואח"כ מעלה עמה אל הדרום שהוא החסד כי שם הוא שם הוי' הנק' אילנא דחיי ובהיותה שם תוכל להזדווג ולבא אל בית אביה הוא החכמה ששם ג"כ שם הויה כי הבן שהוא הת"ת עיקרו מאביו שהוא שם הויה הרומז בחכמה. ואח"כ מתחלת לירד אל בית אימא הנק' צפון לשון סתרים כי כל הדברים בהסתר ובמצפון ומשם מתמלא חדרי בטן של ת"ת ע"י כל הנחלים היוצאים ממנה וז"ש (תהילים יז יד) וצפונך תמלא בטנם והנה כשיצאה הבת מן האם ג"כ בצפון שהוא הגבורה כמ"ש בסוד יום ב' בין מים למים שהם י' הויה שבחסד וי' אדני' שבגבורה ולכן עיקרה בשמאל ואז יורדת דרך הצפון בסוד עליה וירידה ואח"כ חוזרת למקומה ימין המחבקה לבעלה ונתגלה. נמצא כי הימין קודם ליחוד ומתעורר אח"כ השמאל להיות תחת ראשה ואח"כ חוזר הימין לחבקה נמצא כי הימין קודם לשמאל והבן זה היטב (זהר הרקיע).

² פי' ר' אלעזר לא דקדק מלת לקרן כמש"ל בדף קי"ח ע"ב בפי' המשנה דפי' ר' אלעזר לעיל ולכך הקשה והא לא יכיל וכו' (מ"מ).

³ פי' המלכות הנק' קרן כנודע (מ"מ).

⁴ פי' דרומית הוא ז"א שבניינו מהחסדים הנק' דרום ואנו מחברים אותו עם אבא הנק' מזרח וזהו דרומית מזרחית (מ"מ).

⁵ פי' תוקף הז"א הנק' דרום לפי שבנינו מהחסדים הוא ע"י אבא הנק' מזרח (מ"מ).

⁶ פי' אבא הנק' מזרח מתקשר עם אימא הנק' צפון והיינו מזרחית צפונית (מ"מ).

⁷ פי' החסדים הנק' נחלים ומבועים שהם מהגבורות מאימא יוצאים א"נ נחלים הם הוי' דז"א ומבועין הם הספירות דנוק' שנבועין מ"ן מתתא לעילא (מ"מ).

⁸ פי' ולכך נק' צפונית משלשון אשר צפנת ליראיק ומ"ש "ומסטר דילה נפיק צפון" הוא טעם אחר למה נק' צפונית לפי שיצא ממנה הגבורה הנק' צפון וכו' (מ"מ).

<p>וכד איהי נפקת צפון נפקת ביה דאיהו אתכליל ואתקשר בדרום לבתר צפונית מערבית דהא מסטרא דאבא נפיק בן ומסטרא דאמא נפיקת בת ובגין כך צפונית מערבית ודא הוא קרן דקדמיתא דהשתא אתקשר בצפון סתם לבתר בעי לקשרא לה בדרום דתמן הוא קשורא דכלא וגופא ביה אשתכח</p>	<p>יוצאת, צפון יוצא עמה, שהוא נכלל ונקשר בדרום, אחר כך צפונית מערבית, שהרי מצד האבא יוצא בן, ומצד האמא יוצאת בת, ולכן צפונית מערבית, וזוהי קרן של התחלה, שכעת נקשרת בצפון סתם, אחר כך צריך לקשרה בדרום, ששם הוא קשר הכל, והגוף נמצא בה.</p>
<p>וע"ד מערבית דרומית אשתכח האי קרן ג' זמנין חד לקבלא ליה בר נש בקדמיתא ולבתר הכי לקשרא לה בתרי דרועי לאתחברא בגופא ולמהוי כלא חד ודא הוא סדורא דיהודא שלים וכל סטר וסטר בההוא קשורא דאתחזי ליה ולא יחליף סטרא בסטרא אחרא דלא איתחזי ליה בגין דלא יתענש</p>	<p>ועל כך מערבית דרומית, נמצאת קרן זו שלש פעמים, אחת לקבל אותה אדם בתחלה, אחר כך לקשרה בשתי זרועות להתחבר בגוף, ולהיות הכל אחד, וזהו סדור של היחוד השלם, וכל צד וצד באותו קשר שראוי לו, ולא יחליף צד בצד אחר שלא ראוי לו, כדי שלא יענש.</p>
<p>מאן דעביד¹</p>	<p>מי שעושה</p>
<p>קב/ב</p>	
<p>יהודא דא כדקא חזי כמה דאמינא זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי דהא ידע לסדרא שבתא דמאריה ויהודא דמאריה ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה עליה כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר</p>	<p>יחוד זה כראוי כפי שאמרנו, אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי יודע לסדר שבח רבונו ויחוד רבונו. ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא משתבח בו, עליו כתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>ר"ש פתח לדוד אליך יי נפשי אשא אלהי בך בסחתי וגו' מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא בלח² שלמין והאי חסרא דלא אית ביה ו' ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין</p>	<p>רבי שמעון פתח "לדוד אליך ה' נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו'", מה ראה דוד לסדר שבח זה ככה, וכל השבחים שהם בא"ב כולם שלמים, וזה חסר שאין בו ו', ולמה סדור זה ליפול על אפים.</p>
<p>אלא (תא חזי) רזא עלאה הוא גניו בין חברייא בשעתא דליליא עאל (ושלמא) אילנא תתאה דתלייא ביה מותא פריש ענפוי ומכסיא לכלא וע"ד אתחשך וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא דנפיש ואפקדיה בידיה בפקדונא</p>	<p>אלא [בא וראה], סוד עליון הוא גנוז בין החברים, בשעה שנכנס הלילה (ושולט) העץ התחתון שהמות תלוי בו, פורש ענפיו ומכסה הכל, ועל כך מחשיך, וכל בני העולם טועמים טעם המות, ומקדים אדם ונותן לו פקדון נפשו, ומפקיד בידו בפקדון.</p>
<p>ובגין דנטיל לון בפקדונא תב פקדונא למריה בשעתא דאתי צפרא כד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה בעי לברכא ליה לקב"ה דאיהו מהימנא עלאה לבתר דקם עאל לבני כנשתא מעטר בטוטפי³ אתכסי בכיסוי דציצית עאל ומדכי</p>	<p>ומשום שלוקח אותם בפקדון, חוזר הפקדון לבעליו בשעה שמגיע הבוקר, כשמגיע הבוקר וחוזר אליו פקדונו, צריך לברך את הקדוש ברוך הוא, שהוא הנאמן העליון, אחרי שקם נכנס לבית</p>

¹ רצון הקב"ה מהאדם הוא שהוא יגרום ויסבב את כל הפעולות והמעשים אשר גם ממקור המקורות כולם ובבנין כל האצילות כולו (הקדר"ש מג ע"ד).

² צ"ע שהרי גם באשרי חסר נ' גם בכאן חסר ב"ק ולמה הקשה על ו' יותר מן ב"ק (רח"ו).

³ לאו דווקא כי הציצית קודם (רח"ו). בין כאן ובין בפרשת שלח לך קע"ה ב' מקדים התפילין לציצית, וי"ל דאיירי במעלה שלהם ומקדים המעולה, אבל לדין סדר הנחתם הוא להפך דמעלין בקדש, ולכן דייק בסמוך להקדים הציצית לתפילין משום דאיירי בדין הסדר, וכן הוא בסדר הטור והשו"ע, וגם לפי הסוד אין לשנות (רמ"ז).

<p>גרמיה בקורבנין בקדמיתא לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד דאינון סדורא דעול מלכותא ובסדורא דשבחא דא אשרא עליה ההוא עול לבתר סדורא דצלותא דמיושב וצלותא דמעומד לקשרא לון כהדא</p>	<p>הכנסת, מתעטר בתפלין, מתכסה בכסוי ציצית, נכנס ומטהר עצמו בקרבנות בתחלה, אחר כך מקבל עליו עול מלכות בסדור של שבחי דוד, שהם סדור של עול מלכות, ובסדור שבח זה משרה עליו אותו עול, אחר כך סדור תפלת מיושב ותפלת מעומד לקשרם כאחד.</p>
<p>ת"ח רוא דמלה אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולביתר בדבורא ובמלולא דפומא</p>	<p>בא וראה סוד הדבר, אף על גב שתפלה תלויה במלל ודיבור הפה, הכל תלוי בעיקר המעשה בתחלה, אחר כך דבור ובמלל הפה.</p>
<p>מאן עובדא אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא כנוונא דצלותא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא בקדמיתא כנוונא דצלותא עובדא דקדמיתא (ס"א בקדמיתא עובדא) בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא ולביתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר יתקשר קשורא דיהודא דאינון תפלין (מהו תפלין¹) תפלה של ראש² ושל יד ולא תקנא לון³ בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא⁴ כמה דאוקימנא</p>	<p>איזה מעשה, אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחלה, כדוגמת תפלה הוא, ולא יתפלל אדם תפלה עד שיראה מעשה בתחלה, כדוגמת התפלה מעשה ראשון ובתחילה (בראשונה מעשה) בשעה שאדם קם, צריך לטהר עצמו בתחלה ואחר כך יקבל עליו עול זה, יפרש על ראשו פריסת מצוה, אחר כך יקשר קשר היחוד שהם תפלין, (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד, ולתקנם בקשר אחד בשמאל ועל הלב כפי שבארנו, "שמאלו</p>

¹ תימה דאטו עד כאן לא הוינו ידעי מהו תפלין, ותו דהקדים של ראש לשל יד, ותו דלא הזכיר תקון תפילה של ראש בראש אלא רק דשל יד בשמאלא ועל לבא. ונלע"ד דהוקשה לו מה שהקשה הרב ז"ל בדרוש התפלין, דאם התפלין נעשים מהמוחין והם אינם נכנסים אלא בתפילה, אם כן איך יצויר בחינת תפלין קודם התפילה. וזהו ששואל בכאן מהו תפלין, וירצה כיון שאנו מדברים עתה בתיקונא דעובדא שקודם [התפילה] אם כן מהו ענין תפלין עכשיו (רמ"ז).

² והוא ממש מ"ש בדרוש התפלין בישוב קושיא זו, והענין בקיצור הוא שאעפ"י שאחר התפילה מסתלקים המוחין מזו"ן, מכל מקום נשאר הרושם שלהם כל היום ולכן הוא זמן תפלין, אבל בהגיע הלילה אז מסתלק רשימו דזעיר לגמרי ועומד על ראשו, ורשימו דראש רחל נכנס תוך חזה ז"א, והנה בשחרית שאז עולה כתר רחל מן הבריאה ומתעלה בסוד נקודה עד שעומדת בזרוע שמאל דז"א פנים בפנים, ואז יוצא אותו הרשימו מתוך חזה זעיר ונעשה תפלין בראשה, ובזה חוזרת להתייחד עמה, כי בלילה הוּו בפירוד, וגם זעיר חוזר ושואב הרשימו שעל ראשו, וה"ס תפלין של ראש. נמצינו למדים שעיקר תפלין שקודם התפילה מתחיל מחזרת הארת הרשימו דנוק' שיוצא מן החזה ומאיר בנקודה שבשמאלה (נ"א שבשמאלו), שיש בזה שתי בחינות, שבבחינת זעיר הם של יד ובבחי' רחל הם של ראש ועיקרם להאיר ראשה. וז"ש תפלה של ראש ושל יד, כלומר אותה תפילה שהיא של ראש ושל יד כאחד, שאז חוזרים ונקשרים יחד זו"ן בפעם אחת וקשר אחד (רמ"ז).

³ פ' לראש וליד, בקשורא חדא בשמאלא, ששם עלתה הנוק' (רמ"ז).

⁴ שמשם ההארה יוצאת ולכן מביא שני הפסוקים דשמאלו תחת לראשי וגו' ושימני כחותם וגו', ששניהם נדרשים יחדיו בדרוש התפלין על סוד זה, אלא שלפי הנזכר שם צריך להגיה בכאן שמאלו תחת לראשי שהוא הרומז לענין זה, כי פסוק תחת לראשי נדרש על החיבוק הגמור שנעשה באתה גבור כנזכר בספר הכוונות, עי"ש. ואולם לא חשש רבי שמעון להזכיר תפלין של ראש דז"א משום דסגי ליה במה שהזכיר תחילה סוד בחינת תפלין קודם ומה שהוא עיקר, והנמשך מזה שהוא שאיבת ז"א הרשימו שעליו הוא מובן מעצמו בדרישת כל הפסוק דשימני כחותם, שבמ"ש קשה כשואל קנאה נרמזה תפלה של ראש כנזכר בדרוש התפלין, ועל זה חזר ואמר והא אוקימנא, ודוק. ואולם צריכין אנו ליישב קושיא אחת שיש בענין זה וגם הרח"ו הרגיש בה בסוף פ"ט דדרוש התפלין, והוא שלפי הנזכר תפלין אלו הקודמים הכל הוא באצילות, והנה הרב זלה"ה מסר לנו בפירוש שתש"י היא בבריאה וש"ר באצילות, וכן מוכח מכאן ממ"ש בסמוך, ולביתר תפלה של יד דאיהי תפלה דמיושב ולביתר תפלה דרישא דהיא תפלה דמעומד, וכבר נודע דברכות יוצר הם בהיכלות הבריאה והעמידה היא באצילות, והרח"ו זלה"ה לא תירץ כלום בפירושו בזה, אלא כתב שפעם אחרת יורדות שתי הרצועות שהם נ"ה עד תפלה של יד, ואז נעשים אליה מוחין בסוד אצילות, ופעם אחרת שמע בטעם קדימת התפלין לתפלה, שאלו התפלין הם בבריאה מהמוחין שירדו לבריאה בלילה, ופעם אחרת שמע שלעולם יש לזו"ן תפלין תמיד אלא שקודם הנחת תפלין ישנם לזעיר

<p>שמאלו תחת לראשי וגו' וכתוב שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך והא אוקימנא ודא הוא עובדא בקדמיתא</p>	<p>תחת לראשי וגו' וכתוב "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך", והרי בארנו, וזהו המעשה שבתחלה.</p>
<p>לבתר בשעתא דב"ג עאל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה (פרישו דמצוה) בשבחי דדוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישיה פרישו דמצוה ולביתר צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא ודא כגוונא דדא עובדא כגוונא דדבורא ודאי בעובדא ומלולא תלייא צלותא</p>	<p>אחר כך בשעה שאדם נכנס לבית הכנסת, יטהר עצמו בתחלה בקרבנות בדבור הפה, אחר כך יקבל עליו עול מלכות, זה לפרש על ראשו (פרישת מצוה) בשבחי דוד המלך, כדוגמת מעשה שפורס על ראשו פרישת מצוה, אחר כך תפלת מיושב כנגד תפלין של יד, ואחר תפלת מעומד שהיא כנגד תפלין של ראש, וזה כדוגמת זה מעשה, כדוגמת דיבור, ודאי במעשה ודיבור תלויה התפלה.</p>
<p>ואי פנים עובדא מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה ולא איהו צלותא ואתפנים ההוא בר נש לעילא ותתא (ולא עוד אלא) דבעינן לאחזאה עובדא ולמללא מלולא עליה ודא הוא צלותא שלים ווי ליה לבר נש דפנים צלותיה פולחנא דמאריה עליה כתיב כי תבאו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא</p>	<p>ואם פוגם את המעשה, הדבור לא מוצא מקום ששורה בו, וזו לא תפלה, ונפגם האיש ההוא למעלה ולמטה. (ולא עוד אלא) שצריך להראות מעשה ולמלל דיבור עליו, וזוהי תפלה שלמה, אוי לאיש שפוגם בתפלתו עבודת רבוננו, עליו כתוב "כי תבאו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע" שהרי במעשה ודיבור הדבר תלוי.</p>
<p>ת"ח כיון דבר נש עביד צלותא כגוונא דא בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא אשתכח דעל ידיה מתברכין עלאינן ותתאין כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה</p>	<p>בא וראה, כיון שאדם עושה תפלות, כדוגמא זה במעשה ובדיבור וקושר קשר היחוד, נמצא שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים, ואז צריך האדם להראות עצמו.</p>
<p>בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה כד"א ויאסוף רגליו אל המטה דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה אליך יי נפשי אשא בקדמיתא</p>	<p>אחרי שסיים תפלת עמידה, כאילו נפטר מן העולם, שהרי נפרד מעץ החיים וכנס רגליו לאותו עץ המות שהחזיר לו פקדונו, כמו שנאמר "ויאסוף רגליו אל המטה" שהרי הודה על חטאיו והתפלל עליהם, עכשיו צריך להתכנס לאותו עץ המות וליפול ולומר "אליו אליך ה' נפשי אשא", בהתחלה</p>

בסוד רוח [לנוקבא בסוד נפש, אבל אחר הנחתנו ישנם לז"א בסוד נשמה ולנוקבא בסוד רוח]. הרי לך ד' שמועות חלוקות בענין, והרח"ו ז"ל לא דיבר כלום ביישובם. איברא דשמועה ד' י"ל דלא פליגא על דרוש דשימני כחותם לאוקמיה שהיא שואבת רשימו לסוד הרוח וגם הזעיר שואב סוד הנשמה, אבל תרין שמועות מציעתי נראה דפליגי על הדרוש הנ"ל, וכל שכן דלפי השמועה הג' לא יש טעם לקדימת תפלה של יד לתפלה של ראש. ונלע"ד שכן הוא המשך הענין, שתחילת אותה הנקודה העצמית שירדה לבריאה בלילה הלא באור הבקר מתקשטת ולוקחת תפילין לראשה מאותם המוחין דבריאה שירדו שם בלילה, ואחר כך עולה לאצילות ושואלת שימני, ומושכת הארת הרשימו מן החזה כנ"ל, אבל אותה ההארה אינה אלא מצד מוחין דבריאה שבאצילות שכל עולם כלול מאבי"ע, ואחר שאיבת זעיר הרשימו שלו שמניח תפילין בראשו אז יורדים לנוק' תפילין מצד אי' שבאצילות, וזה בהארת שתי הרצועות, כנלע"ד ליישב השמועות. אבל לתירוץ הקושיא הראשונה שהקשיתי נראה דנוכל לומר דאע"ג דתפלה של יד אינה מאירה באותה נקודה עד היותה באצילות, מכל מקום כיון דתחילת עלייתה היא מהבריאה מקרייא שפיר תיקון הבריאה, שאין ספק שמידי עלותה לאצילות תשים דרך להאיר משם לבריאה שהיתה שם בתחילה, וכל שכן שבלי ספק יורד כח לרחל מן האצילות כדי שתוכל לעלות לאצילות, וזה הכח הוא תיקון גדול לכללות הבריאה (רמ"ז).

קבא/א	
<p>יהיבנא לך בפקדונא השתא דקשירנא ייחודא ועבידנא עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאי הא נפשי¹ מסירנא לך ודאי ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא בנין כך לא אית ביה וא"ו דוא"ו אילנא דחיי הוא² והאי אילנא דמותא הוא</p>	<p>נתתי לך בפקדון, כעת שקשרתי את היחוד ועשיתי מעשה ודיבור כראוי והודיתי על חטאי, הרי נפשי מסרתי לך בודאי. ויראה אדם את עצמו כאילו נפטר מהעולם, שמסר נפשו למקום המות הזה, לכן אין בו וא"ו, שוא"ו עץ החיים הוא, וזהו עץ המות.</p>
<p>והא קמ"ל דרוא דמלה (ס"א מאי קמ"ל רוא דמלה) דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש מעלמא הה"ד אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר לאו בפקדונא כמה בליליא אלא כמאן דאתפטר מן עלמא ודאי</p>	<p>וזה בא להשמיענו שסוד הדבר (מה בא להשמיענו סוד הדבר) שיש חטאים שלא מתכפרים עד שנפטר האדם מהעולם, זהו שכתוב אם יכפור העון הזה לכם עד תמותון, וזה נתן עצמו ודאי למות ומסר נפשו למקום זה, לא בפקדון כמו בלילה, אלא כמי שנפטר מהעולם ודאי.</p>
<p>ותקונא דא בעי בכוונא דלבא וכדין קב"ה מרחם עליו ומכפר ליה לחוביה זכאה הוא בר נש דידע למפתי ליה ולמפלה למאריה ברעותא ובכוונא דלבא</p>	<p>ותקון זה צריך בכוונת הלב, ואז הקדוש ברוך הוא מרחם עליו ומכפר לו על חטאיו, אשרי האיש שיודע לפתותו ולעבוד לרבונו ברצון ובכוונת הלב.</p>
<p>ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא רחיקא ולא ברעותא כד"א ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו הוא אומר אליך יי נפשי אשא ולא כל מלוי אלא בלבא רחיקא הא גרם עליה לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומיו בזמנא דהאי אילנא אתער בעלמא למעבר דינא</p>	<p>אוי למי שבא לפתות לרבונו בלב רחוק ולא ברצון, כמו שנאמר ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו, הוא אומר אליך ה' נפשי אשא, ולא כל דבריו אלא בלב רחוק, זה גורם עליו להסתלק מהעולם טרם שהגיעו ימיו, בזמן שאילן זה מתעורר בעולם לעשות דין.</p>
<p>ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במאריה ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא בנין דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני מאי לא יכון אלא בשעתא דהוא אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מקב"ה קלא נפיק ואמר לא יכון לנגד עיני</p>	<p>ולכן צריך אדם להדביק נפשו ורצונו ברבונו, ולא יבא אליו ברצון כוזב, משום שכתוב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, מה זה לא יכון, בשעה שהוא מתקין עצמו לזה ולבו רחוק מן הקדוש ברוך הוא, קול יוצא ואומר לא יכון לנגד עיני.</p>
<p>(אמאי) האי בעי לאתקנא גרמיה לא יכון לא בעינא דיתתקן כ"ש אי אתי ליחדא שמא קדישא ולא מיחד ליה כדקא יאות זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב וכאו וראו את כבודי וגו' וכתוב אך</p>	<p>(למה) זה צריך לתקן את עצמו, לא יכון, אינו רוצה שיתתקן, כל שכן אם הוא בא לייחד שם הקדוש ולא מייחדו כראוי, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב ובאו וראו את כבודי וגו', וכתוב אך צדיקים</p>

¹ מפני שבוידי ותפלה כל עונותיו נמחלים זולת עון חילול השם שאינו מתכפר אלא במיתה לזה מקבל עליו המיתה בלבב שלם כדי שיתכפר לו גם כן עון חילול השם (אור יקר).

² העץ החיים הנה הוא מהעלמא תניינא שבתקונא קדמא דדיקנא, והוא מהעטרה דחסדים שבדעת, והוא מבחי' ז"א אות ו' דהויה, שהוא אילנא דחיי (דע"ה ח"ב מג ע"ד), הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינן חיים, והוא הדעת דנפק מהח"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).

צדיקים יודו לשמך וגו'	יודו לשמך וגו'.
<p>אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי אמר ר' יהודה זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דאינון מתדבקיין בקב"ה דכתיב ואתם הדבקים וגו' ועמך כלם צדיקים וגו'</p>	<p>בא רבי אלעזר ונשק ידו, ואמר אלמלא לא באתי לעולם רק לשמוע דברים אלו די. אמר רבי יהודה אשרי חלקי ואשרי חלק ישראל שנדבקים בקדוש ברוך הוא, שכתוב ואתם הדבקים וגו', ועמך כולם צדיקים וגו'.</p>
<p>ביל"או ייל"או</p>	

^א ואסתכמו (אור יקר).

^ב צהאי וצהאי (אור יקר ומ"מ ויהל אור).

^ג כתיב (יהל אור).

^ד נמחק באור יקר.

^ה נמחק במ"מ.